

STELLING ADVOCATUUR

mr. M.J.F. Stelling
Stationsstraat 21-C
2405 BL Alphen aan den Rijn

tel: 0172-473687 / 06-38074678
fax: 0172-475135
e-mail: meindert.stelling@planet.nl

A A N G E T E K E N D

Aan : het Hof van Discipline
Postbus 85452
2508 CD Den Haag

Datum : 20 april 2016

Referte : -

Onderwerp: hoger beroep inzake beslissing
raad van discipline Den Haag
van 21 maart 2016 in zaak R. 4815/15.125

Kenmerk : MS/15.006/16

Bijlagen : één

Hierbij stel ik beroep in tegen de als bijlage bijgevoegde beslissing van de raad van discipline te Den Haag van 21 maart 2016 in de zaak R. 4815/15.125, betreffende het door de deken van de Haagse orde van advocaten mr. B.D.W. Martens (hierna: **de deken**) op 26 juni 2015 tegen mij ingediende dekenbezwaar. Dit beroep is gebaseerd op zowel procedurele als materiële gronden.

Wat betreft de procedurele gronden wordt verwezen naar mijn brief van 18 december 2015, gericht aan de raad van discipline, en naar mijn ter zitting van de raad van 18 januari 2016 overgelegde pleitnota inzake de nietigheid van de wrakingsbeslissing van 12 oktober 2015 van de raad. De vorenbedoelde brief en pleitnota worden aangemerkt als hier herhaald en ingelast. De raad van discipline is voorbijgegaan aan de gestelde nietigheid van de vorenbedoelde wrakingsbeslissing op grond van een onmiskenbaar en onloochenbaar met de wet strijdige argumentatie. Nu de raad van discipline het beroep op de nietigheid op onjuiste grond heeft afgewezen, is de beslissing van 21 maart 2016 wegens het ontbreken van een rechtsgeldige beslissing op de wrakingsverzoeken van 16 september 2015 en 22 september 2015 onbevoegdlijk genomen.

Wat betreft de materiële gronden wordt verwezen naar mijn brieven van 9 juli 2015 en 29 december 2015, gericht aan de raad van discipline, naar mijn essay *De vrijheid van meningsuiting van advocaten - verslag van een opmerkelijke tuchtrechtelijke procedure* (hierna: **het essay**)¹, en naar de ter zitting van de raad van 18 januari 2016 overgelegde pleitnota inzake de aangevoerde preliminaire verweren. De genoemde stukken worden aangemerkt als hier herhaald en ingelast. De raad van discipline heeft in zijn beslissing van 21 maart 2016 in het geheel niet gemotiveerd gerepsondeerd op de in die stukken onderbouwd aangevoerde standpunten waarmee de litigieuze beslissing onverenigbaar is. Dit betreft in de eerste plaats de onbevoegdheid van de raad van discipline om te oordelen over meningsuitingen van advocaten als zodanig, nu art. 46 Advocatenwet geen beperking van de vrijheid van meningsuiting inhoudt die voldoet aan de vereisten ingevolge art. 7 Grondwet. Hierbij is van belang dat de raad van discipline, in strijd met het

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 2

motiveringsbeginsel, niet inzichtelijk gemotiveerd heeft uiteengezet waarom toch kon worden vastgehouden aan de juistheid van de beslissing van het hof van discipline van 19 januari 2015 in de zaak 7229, ondanks de in onder meer het essay geuite onderbouwde bedenkingen daartegen. In de tweede plaats is de raad van discipline ten aanzien van het in art. 12 Grondwet gewaarborgde huisrecht geheel voorbijgegaan aan het legaliteitsbeginsel. De raad van discipline is immers niet ingegaan op de expliciete beperking van de bevoegdheid van een deken om als toezichthouder plaatsen te betreden ingevolge art. 5:15, eerste lid, Algemene wet bestuursrecht. Die bevoegdheid strekt zich niet uit tot de woning waarvan de bewoner niet instemt met het betreden van zijn woning door een deken.

Wat betreft de materiële gronden geldt bovendien dat de raad van discipline op geen enkele manier mijn in het dekenbezwaar aangevochten feitelijke oordelen en waardeoordelen heeft beoordeeld met inachtneming van de context waarin deze zijn geuit. Dit hoewel de vaste jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: **EHRM**) aangeeft dat feitelijke oordelen dienen te worden beoordeeld op hun juistheid gezien die context, terwijl waardeoordelen niet op hun juistheid kunnen worden beoordeeld en uitsluitend steun dienen te vinden in die context. De raad van discipline heeft, in navolging van de totaal ongefundeerde handelwijze van de deken, op geen enkele manier onderzocht of mijn feitelijke oordelen al dan niet verenigbaar zijn met de feiten en omstandigheden waarop zij betrekking hebben. Evenmin is onderzocht of mijn waardeoordelen al dan niet steun vinden in die feiten en omstandigheden. Daarmee berust het oordeel van de raad van discipline over die oordelen en waardeoordelen niet op een draagkrachtige motivering en is art. 10, tweede lid, Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna: **EVRM**) geschonden.

Ter nadere toelichting wordt het volgende opgemerkt.

1. Uitgangspunten

1.1. In deze nadere toelichting wordt in de eerste plaats uitgegaan van de gedachte dat een tuchtrechter, evenals een rechter, de wet dient toe te passen op de feiten en omstandigheden zoals die in een voorliggende zaak zijn gebleken. Daarbij geldt met betrekking tot meningsuitingen waarin oordelen of waardeoordelen over bepaalde gedragingen van overheidsinstanties tot uitdrukking zijn gebracht, dat het niet alleen gaat om de vaststelling welke meningen tot uitdrukking zijn gebracht, maar ook of deze in overeenstemming zijn met de feiten en omstandigheden waarop die meningen betrekking hebben, dan wel of de geuite waardeoordelen daarin voldoende steun vinden. Zonder die feiten en omstandigheden te hebben vastgesteld, kan er immers geen sprake zijn van rechtspraak. Met andere woorden, de waarheidsvinding gaat vooraf aan de rechtsvinding.

1.2. In de tweede plaats geldt ingevolge het motiveringsbeginsel voor een tuchtrechter, evenals voor een rechter, dat het oordeel waartoe is gekomen door middel van een logisch geldige redenering in verband dient te worden gebracht met de wettelijke bepalingen die op de gebleken feiten en omstandigheden van toepassing zijn. Dit dient te blijken uit de motivering van het oordeel. Deze motivering dient op zodanige wijze plaats te vinden dat wordt voldaan aan de vereisten van zowel de interne als externe openbaarheid. Met andere woorden, zowel de partijen in de zaak als de rechtsgemeenschap moeten in staat worden gesteld om op grond van de motivering

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 3

van het oordeel waartoe is gekomen, zich een mening te vormen over de juistheid daarvan.

1.3. In de derde plaats dient de tuchtrechter, evenals de rechter, een eerlijke en onpartijdige behandeling van de zaak te waarborgen. Een zodanige behandeling brengt met zich dat de standpunten van partijen in de uitspraak correct worden weergegeven, met inbegrip van de daaraan ten grondslag liggende argumentatie. Daarbij dienen partijen op gelijke manier te worden behandeld, zodat geen verschil wordt gemaakt in de mate en wijze waarop die standpunten worden samengevat. Dit aspect van een eerlijke en gelijke behandeling dient tevens met het oog op de interne en externe openbaarheid te worden gerealiseerd. Zonder een correcte weergave van de standpunten van partijen is het immers uitgesloten dat in de tuchtrechterlijke beslissing wordt gekomen tot een rechtens juist oordeel, op basis van een argumentatie die aansluit bij en mede gebaseerd is op de door partijen werkelijk ingenomen standpunten. Terwijl bovendien de rechtsgemeenschap niet in staat wordt gesteld om te beoordelen of de tuchtrechter de zaak op een eerlijke en onpartijdige wijze heeft beoordeeld.

1.4. Voorts dient de tuchtrechter bij de uitleg van de toepasselijke wettelijke bepalingen rekening te houden met de bedoeling van de wetgever met de totstandbrenging van die bepalingen. Deze bedoeling blijkt met name uit de memorie van toelichting van het betreffende wetsvoorstel, maar ook uit de overige parlementaire documenten die daarop betrekking hebben. Corstens spreekt in dit verband over het democratiebeginsel.² Binnen de democratische rechtsstaat worden de hoofdlijnen van de inrichting van staat en samenleving door de wetgever bepaald. Daaruit vloeit voort dat *"de rechter bij de uitleg van de wet in de eerste plaats aandacht besteedt aan de achterliggende visie van de makers van de wet"*.

2. De nietige wrakingsbeslissing van 12 oktober 2015

2.1. De feiten betreffende het wrakingsverzoek 16 september 2015 inzake de voorzitter en een lid van de behandelende kamer van de raad van discipline (hierna: **behandelende kamer**), en die inzake het wrakingsverzoek van 22 september 2015 inzake de voorzitter en drie leden van de voor de behandeling van het eerstgenoemde wrakingsverzoek aangewezen wrakingskamer (hierna: **wrakingskamer**), zijn neergelegd in mijn brief van 18 december 2015 aan de raad van discipline. Op basis van die feiten is in de op 18 januari 2016 overgelegde pleitnota geconcludeerd dat de wrakingsbeslissing van 12 oktober 2015 nietig is, zodat er geen rechtsgeldige beslissing voorlag inzake het wrakingsverzoek van 16 september 2015 en de behandelende kamer niet bevoegd was om het dekenbezwaar te behandelen.

2.2. De weergave van de argumenten die zijn aangevoerd voor de nietigheid van de wrakingsbeslissing van 12 oktober 2015, zijn in § 4.1 van de litigieuze beslissing buitengewoon onvolledig weergegeven. Er is sprake geweest van een aaneenschakeling van rechtsschendingen door de wrakingskamer, zoals duidelijk wordt uit de volgende weergave van de gang van zaken:

a. Na het schriftelijke wrakingsverzoek van 16 september 2015 betreffende de voorzitter en een lid van de behandelende kamer, ontving ik op dinsdag 22 september 2015 de oproeping voor de behandeling daarvan op maandag 28 september 2015, te 12:00 uur. Voorafgaand aan die oproeping op zeer korte termijn, *de facto* binnen een week, was geen contact met mij opgenomen of mijn agenda ruimte bood voor het bijwonen van de behandeling van het wrakingsver-

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 4

zoek. Bovendien was in afwijking van de gebruikelijke gang van zaken bij oproepingen voor een zitting van de raad van discipline, mij geen reactietermijn van een week geboden om in voorkomend geval te berichten dat de beoogde zitting niet in mijn agenda paste. Hierdoor werd voorbijgegaan aan het recht op aanwezigheid, zoals neergelegd in art. 47, tweede lid, Advocatenwet juncto art. 515, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, art. 49, eerste lid, Advocatenwet en art. 6 EVRM.

- b. Terstond na ontvangst van de oproeping op 22 september 2015 heb ik een schriftelijk wrakingsverzoek inzake de voorzitter en drie leden van de wrakingskamer ingediend. Dit wrakingsverzoek hield rechtens in dat de gewraakte voorzitter en leden van de wrakingskamer niet bevoegd waren om zich nog met het wrakingsverzoek van 16 september 2015 te bemoeien.
- c. Aan mij is geen oproeping ter zake van de behandeling van het wrakingsverzoek van 22 september 2015 toegezonden. Hetgeen een schending inhoudt van de hierboven onder a genoemde wettelijke bepalingen.
- d. Op maandag 28 september 2015 te 11:59 uur werd mij namens de voorzitter van de wrakingskamer per e-mail bericht dat de behandeling van het wrakingsverzoek van 16 september 2015 "*hedenmiddag te 12.00 uur gewoon doorgang*" zou vinden. Een bericht dat noodzakelijkerwijs impliceerde dat er op dat moment reeds een beslissing was genomen op mijn wrakingsverzoek van 22 september 2015 en dat dit was afgewezen, zonder dat mij overeenkomstig de hierboven onder a genoemde bepalingen een oproeping was toegezonden, en zonder dat die beslissing overeenkomstig art. 50, eerste lid, Advocatenwet aan mij was bekendgemaakt. De behandeling van het wrakingsverzoek van 16 september 2015 kon immers eerst dan plaatsvinden, nadat een beslissing was genomen inzake het wrakingsverzoek van 22 september 2015, dan wel een andere wrakingskamer zou zijn aangewezen. Een en ander impliceerde een flagrante schending van de ter zake relevante wettelijke voorschriften. Bovendien bleek naderhand uit de wrakingsbeslissing van 12 oktober 2015 en het proces-verbaal van de zitting van de wrakingskamer van 28 september 2015, dat de wrakingskamer haar werkzaamheden op die maandag te 12:00 uur was begonnen. Dit betekende dat de voorzitter van de wrakingskamer eigenmachtig en alleen reeds had besloten dat zou worden voorbijgegaan aan het tegen hem en drie medeleden van de wrakingskamer gerichte wrakingsverzoek van 22 september 2015. Een beslissing waartoe hij niet bevoegd was, gelet op art. 47, eerste lid, Advocatenwet, art. 47, tweede lid, Advocatenwet juncto art. 515, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering, art. 49, eerste lid, Advocatenwet, en art. 6 EVRM.
- e. Hoewel onbevoegd ingevolge het wrakingsverzoek van 22 september 2015, is de wrakingskamer op 28 september 2015 begonnen met de behandeling van het wrakingsverzoek van 16 september 2015.
- f. Hoewel het rechtsbeginsel dat een rechter geen rechter kan zijn in eigen zaak, het dwingend-rechtelijke verbod van art. 515, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en art. 6 EVRM hieraan in de weg staan, heeft de wrakingskamer tevens het tegen de voorzitter en drie leden gerichte wrakingsverzoek op 28 september 2015 behandeld.
- g. Geheel in strijd met de waarheid heeft de wrakingskamer in de wrakingsbeslissing van 12 oktober 2015 gesteld dat het wrakingsverzoek van 22 september 2015 "*niet aan de minimale deugdelijke en concrete motiveringsvereisten voldoet*". Dit werd gesteld hoewel in dat wrakingsverzoek werd verwezen naar de uiteenzetting in de §§ 5.17 tot en met 5.22 van het essay, terwijl bovendien werd verwezen naar mijn aangifte van 20 juni 2014 van de door de gewraakte voorzitter en leden van de wrakingskamer gepleegde valsheid in geschrifte, welke aangifte als bijlage bij het wrakingsverzoek was bijgesloten.

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 5

2.3. Zoals uit het proces-verbaal zitting van 18 januari 2016 blijkt, heeft de voorzitter van de behandelende kamer belet dat de pleitnota inzake de nietigheid van de wrakingsbeslissing van 12 oktober 2015 volledig werd voorgedragen. Daarmee verhinderde de voorzitter dat in een openbare zitting kritiek werd geuit op de systematische keuze van de raad van discipline om in de zaken tegen ondergetekende op onmiskenbare en onloochenbare manier in te gaan tegen de waarheid en het recht. Een handelwijze die onverenigbaar is met het in art. 6 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijke, onpartijdige en openbare behandeling van de zaak. Een handelwijze die er ook aan in de weg stond dat de talrijke aanwezige toehoorders zich, mede op basis van de ter zitting voor het voetlicht gebrachte kritiek op het functioneren van tuchtrechtelijke instanties, een oordeel konden vormen omtrent de eerlijkheid en onpartijdigheid van de behandelende kamer. De voorzitter van de behandelende kamer maakte het zodoende onmogelijk dat door de rechtsgemeenschap controle op het functioneren van de raad van discipline kon worden uitgeoefend.

2.4. De handelwijze van de voorzitter van de behandelende kamer leidde tot het mondelinge verzoek tot wraking van de behandelende kamer, welk verzoek uitdrukkelijk was gebaseerd op de nietigheid van de wrakingsbeslissing van 12 oktober 2016. Na een schorsing van de behandeling van de zaak, werd het beroep op die nietigheid door de behandelende kamer zonder enige argumentatie afgewezen. Uitsluitend werd gesteld "*dat de wrakingsbeslissing niet vernietigd is*", een mededeling waarmee de indruk werd gewekt dat de behandelende kamer geen onderscheid maakte tussen enerzijds "nietigheid" en anderzijds "vernietigbaarheid". Vervolgens werd de behandeling van de zaak voortgezet.

2.5. In de litigieuze beslissing wordt in § 5.1 een geheel andere reden voor de afwijzing van de gemotiveerd gestelde nietigheid van de wrakingsbeslissing van 12 oktober 2012 gegeven. Gesteld is:

Verweerder heeft geen hoger beroep ingesteld tegen de wrakingsbeslissing van 12 oktober 2012. Daarom zal de raad uitgaan van de juistheid van deze beslissing en is de raad bevoegd om het dekenbezwaar te beoordelen.

Deze overweging gaat geheel langs de gestelde nietigheid heen, die voortvloeit uit de onbevoegdheid van de wrakingskamer ingevolge het wrakingsverzoek van 22 september 2015 om te oordelen over de wrakingsverzoeken van 16 en 22 september 2015. Een onbevoegdheid die de wrakingskamer bewust negeerde op grond van onmiskenbare en onloochenbare schendingen van de wet door zowel de voorzitter van de wrakingskamer, als de gehele wrakingskamer. Schendingen die de ontkenning inhielden van het belang van de bepalingen van de Advocatenwet en het Wetboek van Strafvordering die een eerlijke en onpartijdige behandeling van een wrakingsverzoek beogen te waarborgen, van wettelijke bepalingen derhalve die er op gericht zijn om het belang van de justitiabele ter zake te beschermen. De handelwijze van de wrakingskamer getuigde derhalve van minachting voor de wettelijk beschermde belangen van de justitiabele, en vormde als zodanig een uiting van aperte oneerlijkheid en ongebreidelde vooringenomenheid. Hetgeen eveneens een schending van art. 6 EVRM impliceert.

2.6. De vorenbedoelde oneerlijkheid en vooringenomenheid van de wrakingskamer werd onderstreept door de overweging in § 2.2 van de wrakingsbeslissing, waar volkomen in strijd met de waarheid is gesteld:

Nu het wrakingsverzoek d.d. 22 september 2015 niet aan de minimale deugdelijke en con-

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 6

crete motiveringsvereisten voldoet dient dit verzoek ten aanzien van de gewraakte voorzitter en de drie gewraakte leden buiten behandeling te worden gelaten.

Ieder weldenkend mens die beschikt over een goed functionerend geweten zal evenwel terstond erkennen dat de bij het wrakingsverzoek gevoegde aangifte van 20 juni 2014 inzake de door gewraakten gepleegde valsheid in geschrifte in de wrakingsbeslissing van 6 juni 2014, naar welke aangifte in het wrakingsverzoek was verwezen, zeer concreet en uitvoerig beargumenteerd was. De conclusie dient dan ook te zijn dat degenen die deel uitmaakten van de wrakingskamer die verantwoordelijk was voor de wrakingsbeslissing van 6 juni 2014 en die tevens participeerden in de wrakingskamer die de beslissing van 12 oktober 2015 nam, door het wrakingsverzoek van 22 september 2015 werden geconfronteerd met hun in 2014 gemaakte keuze voor bedrog en rechtsverkrachting. Een keuze die onmiskenbaar en onloochenbaar volledig wordt gestaafd door de documenten ter zake. Desalniettemin hebben zij niet willen erkennen dat zij toen die in alle opzichten verwerpelijke keuze hebben gemaakt. Met als resultaat dat zij in 2015 opnieuw ingingen tegen het rechtsbeginsel dat een rechter nooit rechter kan zijn in eigen zaak en tegen het dwingendrechtelijke voorschrift van art. 515, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, door zelf te beslissing op het tegen hen gericht wrakingsverzoek, alsook door opnieuw te kiezen voor bedrog en rechtsverkrachting.

2.7. Aan het standpunt dat in de wrakingsbeslissing van 6 juni 2014 door de wrakingskamer welbewust de keuze voor bedrog en rechtsverkrachting werd gemaakt, wordt in het geheel niet afgedaan door de overweging van het hof van discipline in § 5.4 van zijn beslissing van 19 januari 2015 in de zaak 7229. Volkomen in strijd met de waarheid stelt het hof van discipline daar dat door mij "niet duidelijk" zou zijn gemaakt "in welk opzicht daarmee (...) een eerlijke procesgang als in art. 6 EVRM bedoeld is belemmerd". Om vervolgens te suggereren dat in het beroepschrift van 1 augustus 2014³ slechts krachttermen zouden zijn gebezigd, die "niet de plaats (kunnen) innemen van een argumentatie waarop het hof zou behoren in te gaan". Daarbij verwijst het hof van discipline naar de uiterst onvolledige weergave van mijn kritiek op de handelwijze van de wrakingskamers en behandelende kamer van de raad van discipline in § 5.3 en beweert het hof dat de door mij gebezigde krachttermen "slechts voor een deel hiervoor is geciteerd". Dit houdt in dat volgens het hof de daar tussen aanhalingstekens geplaatste zinsneden als "koos voor bedrog", "valsheid in geschrifte", en "van de valselijk opgemaakte wrakingsbeslissing van 16 december 2013" klaarblijkelijk als krachttermen beschouwd, hoewel het hierbij gaat om de aanduiding van feiten en het hof van discipline derhalve een uiterst merkwaardige inhoud geeft aan het woord "krachtterm" die duidelijk afwijkt van de algemeen aanvaarde betekenis⁴. Los daarvan is in het beroepschrift van 1 augustus 2014 telkenmale aangegeven wat de feiten waren en welke juridische kwalificatie daaraan diende te worden gehecht. Een samenvatting van de relevante feiten betreffende de wrakingsbeslissing van 6 juni 2014 is gegeven in de §§ 13 tot en met 34 van mijn brief van 18 december 2015 aan de raad van discipline. Het hof van discipline heeft in strijd met zijn rechtsplicht tot een eerlijke en onpartijdige behandeling van de zaak, in zijn beslissing van 19 januari 2015 eenvoudig geweigerd om recht te doen op basis van de aan het hof voorgelegde en volledig gedocumenteerde feiten. Het hof van discipline heeft de stelselmatige keuze van de raad van discipline voor onwaarheden en schending van de wet, blindelings gesauveerd.

2.8. Het gestelde in § 5.1 van de thans aangevochten beslissing gaat niet alleen langs de gestelde nietigheid van de wrakingsbeslissing van 12 oktober 2015 en de uit die beslissing blijvende keuze van de wrakingskamer voor bedrog en rechtsverkrachting, maar is bovendien on-

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 7

verenigbaar met art. 515, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering. Die bepaling houdt immers in dat tegen de beslissing van een wrakingskamer geen rechtsmiddel openstaat. Met andere woorden, de argumentatie van de raad van discipline om vast te houden aan de juistheid van de wrakingsbeslissing van 12 oktober 2015 is rechtens onjuist. De raad van discipline heeft dan ook op onjuiste en onvoldoende grond geconcludeerd dat het preliminaire verweer dat de raad onbevoegd was om de behandeling van het dekenbezwaar van 26 juni 2015 ter hand te nemen wegens de nietigheid van de wrakingsbeslissing van 12 oktober 2015, geen doel zou treffen.

2.9. Conclusie. Op grond van het voorgaande dient de slotsom dan ook te zijn dat het onderhavige preliminaire verweer ten onrechte is verworpen en dat de thans bestreden beslissing is gegeven door een ter zake onbevoegde raad van discipline, zodat die beslissing nietig is. Uitgaande van een behandeling van een dekenbezwaar in twee instanties, behoort de voorliggende zaak dan ook te worden terugverwezen naar de raad van discipline. Gelet evenwel op de gebleken oneerlijkheid en vooringenomenheid van de raad van discipline te Den Haag, ligt een terugwijzing naar een andere raad van discipline voor de hand.

3. De onbevoegdheid van de raad om te oordelen over meningsuitingen als zodanig

3.1. Wat betreft de onbevoegdheid van de raad om te oordelen over meningsuitingen van advocaten als zodanig, dient in de eerste plaats te worden vastgesteld dat de raad van discipline in de litigieuze beslissing de argumentatie die door mij is aangevoerd voor het preliminaire verweer dat de raad niet bevoegd is om te oordelen over de meningsuiting van een advocaat als zodanig, in de §§ 4.2 en 4.3 van de litigieuze beslissing zeer onvolledig heeft weergegeven. Dit is in strijd met een eerlijke en onpartijdige behandeling van de zaak, alsmede met de vereisten van interne en externe openbaarheid. Bovendien impliceert dit dat het oordeel van de raad van discipline inzake de onderhavige onbevoegdheid van de raad, nu in de argumentatie voor dat oordeel niet is ingegaan op uitdrukkelijk onderbouwde standpunten waarop het gevoerde verweer berust, niet steunt op een draagkrachtige motivering en zodoende rechtens zonder meer onjuist is.

3.2. Ter onderbouwing van de onbevoegdheid van de raad om te oordelen over meningsuitingen van advocaten als zodanig, zijn de volgende uitdrukkelijk onderbouwde standpunten aangevoerd:

- a. Op grond van de uitleg die de grondwetgever heeft gegeven van de beperkingsclausule "*behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet*", welke beperkingsclausule ook in art. 7 Grondwet is opgenomen, mag de formele wetgever voor de beperking van de vrijheid van meningsuiting geen gebruik maken van vage formuleringen die impliceren dat de aan de wetgever opgedragen taak in feite wordt overgelaten aan een lager orgaan. Dit omdat aan een vage formulering door het lager orgaan invulling moet worden gegeven. Daarbij heeft de grondwetgever expliciet aangegeven dat constructies "*waarbij niet uit de wet zelf de omvang van de grondrechtsbeperking volgt doch deze door een lager orgaan moet worden ingevuld, (...) in strijd (zijn) met (...) de clausule 'behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet'.*"⁵ Dit impliceert dat de open norm van art. 46 Advocatenwet, dat advocaten zich dienen te onthouden van "*enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt*", welke norm nader wordt ingevuld door de deken en tuchtrechtelijke instanties, geen beperking van de vrijheid van meningsuiting inhoudt. Dit standpunt is van meet af aan door mij tegenover de deken

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 8

ingenomen⁶, en is herhaald in zowel mijn reactie op het dekenbezwaar⁷ als in mijn brief aan de raad van discipline van 29 december 2015, § 1.

- b. Het gestelde onder a vindt steun in het gegeven dat de grondwetgever, met het oog op de waarborgfunctie van de grondrechten, heeft gesteld dat de desbetreffende beperkingsbevoegdheden niet in het vage mogen blijven. Een vaag geregelde beperkingsbevoegdheid betekent volgens de grondwetgever een uitholling van het grondrecht.⁸ De opvatting dat de open norm van art. 46 Advocatenwet een beperking van onder meer de vrijheid van meningsuiting zou inhouden, impliceert dan ook dat de wetgever ten aanzien van advocaten zou hebben aanvaard dat hun grondrechten door middel van een in vage termen gestelde beperkingsbevoegdheid zouden kunnen worden beperkt en derhalve met minder waarborgen zouden zijn omkleed. Met andere woorden, dat de grondrechten van advocaten door de wetgever zouden zijn uitgehold en dat advocaten als bijzondere groep ter zake van hun grondrechten zouden zijn gediscrimineerd in de zin van art. 1 Grondwet. Dit standpunt is verwoord in mijn brief aan de raad van discipline van 29 december 2015, § 2.
- c. Het gestelde onder a vindt voorts steun in het feit dat de grondwetgever heeft benadrukt dat uitsluitend de formele wetgever bevoegd is om te oordelen of bepaalde uitingen ontoelaatbaar moeten worden geacht. *"Het geven van een waarderend oordeel over de inhoud van provocerende (...) uitingen", zo werd gesteld, "competeert aan de wetgever in formele zin."*⁹ Daarbij werd verwezen naar bepalingen van het Wetboek van Strafrecht. De opvatting dat art. 46 Advocatenwet een beperking van de meningsuiting van advocaten zou inhouden, dat de wetgever bewust afstand zou hebben gedaan van zijn vorenbedoelde wetgevende bevoegdheid inzake de meningsuitingen van advocaten in die zin, dat het geven van een waarderend oordeel over meningsuitingen zou zijn overgelaten aan de bij de handhaving van het advocatentucht recht betrokken instanties. Dit standpunt is verwoord in mijn brief aan de raad van discipline van 29 december 2015, § 3.
- d. Het gestelde onder a vindt bovendien steun in de memorie van antwoord aan de Eerste Kamer inzake de wetsvoorstellen 13 872 en 13 873. Daarin gaf de regering antwoord op de vraag op welke manier een zogenaamde blanco formule, dat wil zeggen een normstelling door middel van vage formuleringen ofwel een open norm, zou kunnen worden vermeden bij de wettelijke regeling van de beperking van de uitoefening van de grondrechten van ambtenaren. Gesteld werd dat een algemene norm *"die wel een duidelijke richtsnoer geeft voor de beoordeling van zich voordoende gevallen, maar tevens de nodige flexibiliteit bezit om op de verschillende gevallen te kunnen worden toegepast"*, de meest juiste oplossing leek te zijn. Dit werd nader toegelicht als volgt:

In verband met de wetgeving over de uitoefening van grondrechten door ambtenaren wordt thans onder meer gedacht aan vastlegging van een norm in de geest dat de ambtenaar zich dient te onthouden van het doen van uitingen en dergelijke, indien en voor zover de goede functionering van de openbare dienst of de goede vervulling van zijn functie zou worden verstoord.

*Het belang van een dergelijke norm is, dat deze een zakelijke toetsing eist van meningsuitingen en dergelijke op hun effect op het functioneren van de openbare dienst.*¹⁰

De opvatting dat art. 46 Advocatenwet een beperking van onder meer de meningsuiting van advocaten zou inhouden, impliceert dat de wetgever ten aanzien van advocaten zou hebben besloten dat de beoordeling van hun meningsuitingen geen zakelijke toetsing zou behoeven in te houden aan de hand van een objectief criterium. Art. 46 Advocatenwet rept immers in het geheel niet over een dergelijke toetsing van de meningsuiting van advocaten. Dit stand-

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 9

punt is verwoord in mijn brief aan de raad van discipline van 29 december 2015, § 4.

- e. Er is in de wetshistorie van de Advocatenwet geen enkele indicatie aan te wijzen dat de wetgever de open norm van art. 46, niettegenstaande de evidente ongrondwettigheid van een zodanige aanpak, zou hebben bedoeld als een beperking van de meningsuiting. In het kader van de behandeling van wetsvoorstel 16 094, welk wetsvoorstel na de grondwetsherziening 1983 heeft geleid tot de invoeging van die open norm in de Advocatenwet, is immers met geen woord ingegaan op de beperking van grondrechten van advocaten. Dit standpunt is verwoord in mijn brief aan de raad van discipline van 29 december 2015, § 5.
- f. Art. 46 Advocatenwet dient grondwetconform te worden uitgelegd en houdt derhalve geen specifiek voor advocaten geldende beperking van de meningsuiting in. Overeenkomstig de staatsrechtelijke regel dat de Staten-Generaal beoordeelt of een wetsvoorstel in overeenstemming is met de Grondwet, hield de aanvaarding van het wetsvoorstel 16 094 immers in dat dit laatste naar het oordeel van de Staten-Generaal het geval was. Met andere woorden, dat het wetsvoorstel 16 094 onder meer in overeenstemming was met de beperkingsclausule van art. 7 Grondwet, dat een open norm in een formeel wettelijke bepaling geen beperking van de meningsuiting kan inhouden. Zeker nu in het kader van de behandeling van wetsontwerp 16 094 in het geheel niet is gesproken over enige beperking van de uitoefening van grondrechten van advocaten, houdt het onderhavige oordeel noodzakelijkerwijs in dat aan art. 46 Advocatenwet geen uitleg behoort te worden gegeven waardoor deze bepaling een strekking krijgt die strijdig is met de Grondwet. Dit standpunt is verwoord in mijn brief aan de raad van discipline van 29 december 2015, § 6.
- g. Nu de wetgever heeft aangegeven dat de destijds voor ambtenaren geldende beperkingsgrond voor de uitoefening van grondrechten, te weten dat de ambtenaar *"zich dient te gedragen, zoals een goed ambtenaar betaamt"*, niet voldeed aan de vereisten ingevolge de Grondwet en mensenrechtenverdragen¹¹, heeft dat logischerwijs ook te gelden voor de even vage of open norm van art. 46 Advocatenwet dat de advocaat zich dient te onthouden van *"enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt"*. Beide normen zijn immers in even vage termen gesteld. Bovendien kan niet worden uitgegaan van de vooronderstelling dat de wetgever ten tijde van de behandeling van wetsvoorstel 16 094 ten aanzien van advocaten opeens van geheel andere opvattingen zou zijn aangegaan dan die welke werden onderschreven zowel voorafgaand daaraan tijdens de behandeling van wetsvoorstel 13 872, als daarna tijdens de behandeling van wetsvoorstel 19 495. Dit standpunt is verwoord in mijn brief aan de raad van discipline van 29 december 2015, §§ 7 en 8.
- h. De zienswijze dat art. 46 Advocatenwet een beperking van de vrijheid van meningsuiting zou inhouden is onverenigbaar met het democratiebeginsel, het beginsel van de rechtseenheid en de vaste jurisprudentie van de Hoge Raad betreffende inbreuken op fundamentele rechten. Een dergelijke inbreuk kan alleen dan plaatsvinden indien deze berust *"op een in een formele wet neergelegde en daarin voldoende kenbaar en voorzienbaar omschreven bevoegdheid"*. Dit standpunt is verwoord in de §§ 9, 10 en 11 van mijn brief aan de raad van discipline van 29 december 2015.
- i. De conclusie dat art. 46 Advocatenwet op grond van het Nederlandse rechtssysteem geen beperking van de meningsuiting van advocaten inhoudt, kan niet worden omzeild door een rechtstreeks beroep op de beperkingsgronden van art. 10, tweede lid, EVRM en de jurisprudentie van het EHRM op basis van het verdrag. Een dergelijk beroep zou immers afbreuk doen aan de verdergaande bescherming die art. 7 Grondwet aan de meningsuiting biedt, door voor beperkingen een formeel wettelijke bepaling te eisen waarin beoogde beperkingen voldoende

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 10

kenbaar en voorzienbaar zijn omschreven. Dit omdat in het kader van art. 10, tweede lid, EVRM iedere wettelijke regeling in samenhang met eerdere rechterlijke uitspraken of zelfs gedragsregels die geen enkele wettelijke status hebben, voldoende basis vormen om te kunnen spreken van "voorzien bij wet". Een verdergaande bescherming die immers inhoudt dat binnen het Nederlandse rechtssysteem uitsluitend met de instemming van de Staten-Generaal, en dus op het hoogste niveau democratisch gelegitimeerd, inhoudelijke beperkingen kunnen worden gesteld aan meningsuitingen. Art. 53 EVRM, welke bepaling inhoudt dat op basis van de verdragsbepalingen geen afbreuk kan worden gedaan aan een verdergaande bescherming van de mensenrechten ingevolge de nationale wetgeving van de verdragsstaten, staat aan een aantasting van die verdergaande, democratisch gewaarborgde bescherming van de meningsuiting door de Grondwet in de weg. Dit standpunt is verwoord in de § 12 van mijn brief aan de raad van discipline van 29 december 2015.

3.3. Vastgesteld dient te worden dat in § 4.2 van de litigieuze beslissing geen enkel aan de Grondwet, de expliciete opvattingen van de grondwetgever en van de wetgever ontleend argument is vermeld waarop het standpunt berust, dat alleen de formele wetgever inhoudelijke beperkingen aan meningsuitingen kan stellen. In § 4.3 worden uitsluitend de in de vorige paragraaf onder h en i vermelde standpunten aangeroerd, waarbij de onder i vermelde argumentatie evenmin wordt vermeld. Met andere woorden, de uitdrukkelijk onderbouwde standpunten die in de vorige paragraaf zijn vermeld in de onderdelen a tot en met g, zijn door de raad van discipline in het geheel niet vermeld. Met name heeft de raad van discipline niet vermeld dat de grondwetgever zich uitdrukkelijk heeft uitgesproken over de manier waarop de wetgever in voorkomend geval een wettelijke bepaling dient te formuleren waarin een beperking van onder meer de vrijheid van meningsuiting wordt bewerkstelligd. De wetgever mag geen gebruik maken van vage formuleringen en uit de wettelijke bepaling zelf moet blijken hoever de grondrechtsbeperking gaat.

3.4. Een eerlijke en onpartijdige tuchtrechter zou, mede gelet op onder meer het democratiebeginsel dat ook in de vaste jurisprudentie van de Hoge Raad tot uitdrukking komt, in zijn beslissing zonder meer de citaten uit de grondwetshistorie hebben opgenomen waarop door mij een beroep is gedaan. Maar de raad van discipline heeft de oneerlijke en manipulatieve wijze van benadering van het hof van discipline in diens beslissing van 19 januari 2015 geheel overgenomen. Niet alleen doordat in § 5.3 zonder meer naar die beslissing is verwezen, dat wil zeggen zonder op welke manier dan ook in te gaan op de in § 14 van mijn brief van 29 december 2015 en het essay uitdrukkelijk daartegen beargumenteerd aangevoerde bezwaren, maar ook door uitdrukkelijk te vermijden dat uit de beslissing zou blijken dat de grondwetgever zich op het volgende standpunt heeft gesteld:

In die gevallen, waarin de Grondwet aan de wetgever verbiedt een hem toegekende bevoegdheid aan een lager orgaan over te dragen, te delegeren, houdt dit verbod allereerst in dat de wetgever ten aanzien van het betreffende onderwerp geen regelgevende bevoegdheid mag overdragen. Ten einde het delegatieverbod tot zijn recht te laten komen zal daarin tevens het voorschrift moeten worden gelezen dat de wetgever niet door het gebruik van vage formuleringen ten aanzien van het betreffende onderwerp de hem opgedragen taak in feite aan een lager orgaan overlaat. Zo zal, wanneer de Grondwet het beperken van een grondrecht alleen bij formele wet toestaat, de wet zelf moeten aangeven hoever de grondrechtsbeperking gaat. Constructies, waarbij niet uit de wet zelf de omvang van de grondrechtsbeperking volgt doch deze door een lager orgaan moet worden ingevuld, zijn in strijd met bij voorbeeld de

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 11

clause "behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet".¹²

Uitsluitend door deze expliciete uitleg van de grondwetgever, in strijd met de eerlijkheid en het democratiebeginsel, volkomen te negeren, kan men beweren dat de vage norm van art. 46 Advocatenwet een beperking van de meningsuiting of enig ander grondrecht zou kunnen inhouden.

3.5. De bewering van de raad van discipline in § 5.6 van de litigieuze beslissing, dat de open norm van art. 46 Advocatenwet *"voldoende concreet is dat deze (onder meer) een verbod op het doen van beledigende en grievende uitlatingen inhoudt"*, is logischerwijs volkomen onverenigbaar met de hierboven geciteerde opvatting van de grondwetgever. Immers, het door een twee derde meerderheid van de Staten-Generaal onderschreven opvatting houdt in dat *"de wet zelf moeten aangeven hoever de grondrechtsbeperking gaat"*. En art. 46 Advocatenwet zelf geeft niet aan dat een advocaat zich dient te onthouden van beledigende of grievende uitlatingen. Die inhoudelijke beperkingen van de vrijheid van meningsuiting zijn een invulling die in eerste instantie door de deken is gegeven aan de onderhavige open norm, welke invulling door de raad van discipline is bevestigd zonder enige wettelijke bepaling te kunnen aanwijzen waarin de formele wetgever deze inhoudelijke beperkingen heeft neergelegd. De onderhavige bewering van de raad van discipline kan dan ook niet anders worden gekwalificeerd dan een opzettelijke ontkenning van de onmiskenbare waarheid.

3.6. Dit laatste geldt evenzeer voor de bewering in § 5.6 van de litigieuze beslissing, dat het oordeel dat art. 46 Advocatenwet voldoende concreet is, *"lijnrecht ingaat tegen de expliciete en ondubbelzinnige opvatting van de grondwetgever (niet) blijkt (...) uit de wetsgeschiedenis"*. Het is immers volkomen duidelijk, zoals in § 5.6 van de litigieuze beslissing ook door de raad van discipline wordt erkend, dat de norm van art. 46 Advocatenwet dat advocaten zich dienen te onthouden van *"enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt"*, een open norm is die nader moet worden ingevuld door de deken die een dekenbezwaar indient. Dit terwijl de grondwetgever in ondubbelzinnige termen heeft aangegeven dat constructies *"waarbij niet uit de wet zelf de omvang van de grondrechtsbeperking volgt doch deze door een lager orgaan moet worden ingevuld"*, in strijd zijn met onder meer art. 7 Grondwet. Ieder weldenkend mens met een goed functionerend geweten onderkent dan ook terstond dat de raad van discipline met de onderhavige ontkenning heeft gekozen voor bedrog. Een keuze die, gelet op de in hoofdstuk 1 hierboven algemeen aanvaarde uitgangspunten voor een eerlijke en onpartijdige rechtspraak, uiteraard onaanvaardbaar is in een democratische rechtsstaat.

3.7. Het weloverwogen karakter van de keuze van de raad van discipline om een evident met de waarheid strijdige bewering neer te leggen in § 5.6 van de litigieuze beslissing, wordt onderstreept door het gegeven dat de raad van discipline in het geheel niet heeft gerepsondeerd op de uitdrukkelijk onderbouwde standpunten die zijn opgesomd in § 3.2 hierboven. De raad van discipline is zelfs met geen enkel woord ingegaan op de in § 4.3 van zijn beslissing bedoelde jurisprudentie van de Hoge Raad en de betekenis van art. 53 EVRM. Bovendien heb ik ter zitting van 18 januari 2016 de raad van discipline uitdrukkelijk voorgehouden dat de betrokken tuchtrechters het vraagstuk van de vrijheid van meningsuiting geenszins te goeder trouw hadden behandeld.¹³ Hetgeen werd onderbouwd door het gegeven dat de raad van discipline er het absolute stilzwijgen toe had gedaan over mijn beroep:

a. op de uitdrukkelijke uitleg van de grondwetgever van de beperkingsclausule van art. 7 Grondwet;

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 12

- b. op het ontbreken van enige indicatie in de wetshistorie van de Advocatenwet dat de wetgever met art. 46 zou hebben beoogd beperkingen te stellen aan de grondrechten van advocaten; en
- c. op het gegeven dat de wetgever een open norm als beperking van grondrechten van ambtenaren heeft afgewezen wegens strijdigheid met de Grondwet en de mensenrechtenverdragen, zodat dit eveneens heeft te gelden inzake de open norm van art. 46 Advocatenwet en die norm geen beperking van grondrechten van advocaten inhoudt.

Terwijl met betrekking tot het hof van discipline door mij werd gesteld dat deze had gekozen voor bedrog, door in zijn beslissing van 19 januari 2015 opzettelijk de laatste zin van het hierboven in § 3.4 opgenomen citaat van de memorie van toelichting van wetsvoorstel 13 872 weg te laten. En het hof van discipline bovendien op arglistige manier had vermeden om in te gaan op het gegeven dat de beperkingsclausule "*behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet*" niet alleen de formele delegatie van wetgeving verbiedt, maar ook het als "materiële delegatie" te kenmerken gebruik van vage formuleringen die moeten worden ingevuld.¹⁴

3.8. Een en ander klemt temeer nu ik ter zitting van 18 januari 2016 heb opgemerkt:

De vraag die in de voorliggende zaak dan ook impliciet aan de orde is, is welke waarde de deken en de leden van de raad feitelijk hechten aan hun eed of belofte. Waarom zijn zij tot op heden niet inhoudelijk ingegaan op mijn beroep op art. 7 Grondwet? Waarom zijn zij lijnrecht ingegaan tegen ondubbelzinnige opvattingen van de grondwetgever? Waarom zijn de betrokken leden van de rechterlijke macht ingegaan tegen de wettelijke bepalingen inzake wrakingen? Waarom hebben zij standpunten ingenomen die onverenigbaar zijn met onmiskenbare en onloochenbare feiten? Hoe menen zij dit te kunnen verantwoorden tegenover de rechtsgemeenschap die van hen die eed of belofte heeft verlangd ter benadrukking van het grote belang van de rechtmatige uitoefening van hun functie, en ter waarborging daarvan? Overigens merk ik wat dit betreft nog op dat, wanneer ik mij kritisch uitlaat over de handelwijze van leden van de raad, ik dat doe in het volle besef dat de raad tegenover mij een machtspositie inneemt. Tegenover die macht kan ik uitsluitend de overtuigingskracht van de waarheid, de redelijkheid en het recht stellen. Een overtuigingskracht, en ook daarvan ben ik mij ten volle bewust, die kan afketsen op de gewetenloze onwil van degenen die de machtsposities bezetten. Maar het gaat om de verdediging van onze grondrechten en van de rechtsstatelijkheid van onze samenleving. En ik meen dat het de dure plicht is van iedere deelgenoot van onze rechtsgemeenschap om zich te verzetten tegen aantasting van de grondrechten en de rechtsstatelijkheid door mensen die machtsposities bezetten.

De weloverwogen keuze van de raad van discipline voor bedrog geeft dan ook aan dat de waarheid, dat de grondwetgever expliciet tot uitdrukking heeft gebracht dat constructies "*waarbij niet uit de wet zelf de omvang van de grondrechtsbeperking volgt doch deze door een lager orgaan moet worden ingevuld*" in strijd zijn met onder meer art. 7 Grondwet, is afgeketst op de gewetenloze onwil van de leden van de raad van discipline die de verantwoordelijkheid hebben genomen voor de litigieuze beslissing.

3.9. Conclusie. Nu de afwijzing van het preliminair verweer inzake de onbevoegdheid van de raad van discipline om te oordelen over meningsuitingen van advocaten als zodanig omdat art. 46 Advocatenwet geen beperking kan inhouden van de vrijheid van meningsuiting, is gebaseerd op een weloverwogen keuze van de raad van discipline voor bedrog, is die afwijzing zonder meer rechtens onjuist. De raad van discipline heeft met zijn keuze voor bedrog art. 6 EVRM geschonden.

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 13

4. De niet-ontvankelijkheid van het dekenbezwaar inzake het huisrecht.

4.1. Evenals dit ten aanzien van de onbevoegdheid van de raad van discipline om te oordelen over meningsuitingen van advocaten als zodanig het geval is, heeft de raad van discipline het preliminaire verweer dat het dekenbezwaar inzake het huisrecht niet-ontvankelijk behoort te worden verklaard, onjuist weergegeven. Deze onjuiste weergave begint al in § 2.5 van de litigieuze beslissing, waar uitsluitend wordt vermeld dat ik "*de deken onder meer [heb] laten weten de deken niet te willen ontvangen*". Gelet op het gegeven dat in de daaraan voorafgaande paragraaf wordt gesproken over toegang "*tot uw kantoor*", wordt zodoende door de raad van discipline verzwegen dat ik de deken geen toegang heb geweigerd tot mijn kantoor, maar dat ik geweigerd heb om hem te ontvangen in mijn woning.

4.2. Zoals uit mijn brief van 11 februari 2015 blijkt¹⁵, heb ik er terstond op gewezen dat art. 5:15 Algemene wet bestuursrecht de bevoegdheid van een toezichthouder om elke plaats te betreden, beperkt. Die bevoegdheid strekt zich niet uit tot het binnentreden van een woning zonder toestemming van de bewoner. In hoofdstuk 7 van mijn reactie van 9 juli 2015 op het dekenbezwaar heb ik opnieuw gewezen op de vorenbedoelde wettelijke beperking van de bevoegdheden van de deken als toezichthouder. Bovendien heb ik ter zitting van 18 januari 2016 er op gewezen dat de deken, als bestuursorgaan, gebonden is aan het legaliteitsbeginsel. Tevens werd toen verwezen naar de uitspraak van het EHRM in de zaak *Niemietz tegen Duitsland*, waarin tot uitdrukking is gebracht dat er geen enkele reden is om het begrip "woning" beperkt te interpreteren op grond van het gegeven dat iemand vanuit zijn woning ook zakelijke activiteiten verricht.¹⁶ Maar in § 4.4 van de litigieuze beslissing wordt van het één noch het ander gewag gemaakt.

4.3. In § 5.9 van de litigieuze beslissing wordt, nadat de preliminaire verweren inzake de onbevoegdheid van de raad waren afgewezen, vervolgens gesteld: "*De overige preliminaire verweren behoeven gelet hierop geen verdere bespreking.*" Deze mededeling kan uitsluitend betrekking hebben op het derde preliminaire verweer betreffende de niet-ontvankelijkheid van het dekenbezwaar, inzake mijn weigering om de deken te ontvangen in mijn woning. De onderhavige zienswijze van de raad van discipline, die een impliciete afwijzing van het derde preliminaire verweer inhoudt, is dan ook onbegrijpelijk. De grondwettelijke regeling inzake de vrijheid van meningsuiting heeft immers niets van doen met die inzake het huisrecht, terwijl de nietigheid van de wrakingsbeslissing van 12 oktober 2015 evenmin iets zegt over een schending door de deken van het huisrecht. Met andere woorden, het beroep op het huisrecht, art. 5:15 Algemene wet bestuursrecht en de uitspraak van het EHRM in de zaak *Niemietz tegen Duitsland* is zonder ook maar een begin van argumentatie door de raad van discipline verworpen.

4.4. Volledigheidshalve wordt met betrekking tot de zaak *Niemietz tegen Duitsland* nog het volgende opgemerkt. Het EHRM waarschuwde in die uitspraak tegen een te beperkte uitleg van het begrip "woning", nadat hij in § 29 met betrekking tot het respect voor het privéleven had gewezen op het risico van ongelijke behandeling. In § 29 overwoog het EHRM onder meer:

To deny the protection of Article 8 (...) on the ground that the measure complained of related only to professional activities - as the Government suggested should be done in the present case - could moreover lead to an inequality of treatment, in that such protection would remain available to a person whose professional and non-professional activities were so intermin-

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 14

gled that there was no means of distinguishing between them. In fact, the Court has not heretofore drawn such distinctions: it concluded that there had been an interference with private life even where telephone tapping covered both business and private calls (...); and, where a search was directed solely against business activities, it did not rely on that fact as a ground for excluding the applicability of Article 8 (...) under the head of "private life" (...).

In § 30 overwoog het EHRM vervolgens met betrekking tot het begrip "woning":

As regards the word "home", appearing in the English text of Article 8 (...), the Court observes that in certain Contracting States, notably Germany (...), it has been accepted as extending to business premises. Such an interpretation is, moreover, fully consonant with the French text, since the word "domicile" has a broader connotation than the word "home" and may extend, for example, to a professional person's office.

In this context also, it may not always be possible to draw precise distinctions, since activities which are related to a profession or business may well be conducted from a person's private residence and activities which are not so related may well be carried on in an office or commercial premises. A narrow interpretation of the words "home" and "domicile" could therefore give rise to the same risk of inequality of treatment as a narrow interpretation of the notion of "private life" (see paragraph 29 above).

Met andere woorden, anders dan de raad van discipline kennelijk tot uitgangspunt heeft genomen, is er geen enkele reden om het begrip "woning" te beperken tot ruimten van waaruit geen professionele activiteiten zouden plaatsvinden.

4.5. In verband met het ontbreken van enige motivering met betrekking tot de door mij aangevoerde argumenten, verwijs ik naar *Het Nederlands strafprocesrecht*, waarin wordt ingegaan op het belang van een behoorlijke motivering van een vonnis. Gesteld wordt:

In het verlengde van de eis van externe openbaarheid ligt die van motivering. Behoorlijke motivering draagt ook bij tot compensatie van het tekort aan democratische legitimatie. Rechter die hun beslissingen niet motiveren, spreken immers niet meer dan machtswoorden uit. Daarmee voorkomen zij dat vertrouwen in hun beslissingen ontstaat. Om die reden is het van groot belang dat er goed wordt gemotiveerd.¹⁷

Er dient dan ook te worden vastgesteld dat de raad van discipline met zijn impliciete afwijzing van het derde preliminaire verweer in § 5.9 van de litigieuze beslissing slechts een machtswoord heeft gesproken, dat belet dat enig vertrouwen in de beslissing van de raad van discipline kan worden gesteld.

4.6. Aan het voorgaande wordt in het geheel niet afgedaan door de overwegingen van de raad van discipline in § 5.12 van de litigieuze beslissing. In de eerste plaats heeft de raad van discipline immers in het geheel niet inhoudelijk gerespondeerd op de hierboven in § 4.2 vermelde argumenten inzake de onbevoegdheid van de deken om te verlangen dat hem, tegen de wil van de bewoner, toegang tot de woning van een advocaat wordt verleend. In de tweede plaats is de bevoegdheid van de deken om als toezichthouder plaatsen te betreden, anders dan de raad van discipline stelt met zijn ongeclausuleerde overweging dat de deken op het adres waarop een advocaat kantoor houdt toezicht kan uitoefenen, niet onbeperkt. Met andere woorden, de raad van discipline miskent het legaliteitsbeginsel waaraan de deken is gebonden en de expliciete beperking van diens bevoegdheid ingevolge art. 5:15 Algemene wet bestuursrecht, dat een woning niet tegen de wil van de bewoner kan worden betreden.

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 15

4.7. Nu de bevoegdheid van de deken door de wetgever is beperkt en de wetgever het van de autonome wil van de bewoner afhankelijk heeft gemaakt of een toezichthouder een woning al dan niet kan betreden, kan er - anders dan de raad van discipline stelt in § 5.12 van de litigieuze beslissing - logischerwijs geen sprake zijn van een zich "*onttrekken aan toezicht waaraan hij als advocaat onderworpen is*" indien een advocaat weigert de deken toe te laten tot de woning die hij bewoont. Het toezicht van de deken reikt immers niet zover dat hij tegen de wil van de bewoner een woning kan betreden, terwijl bovendien de algemene bevoegdheid van de deken om als toezichthouder plaatsen te betreden, geen inbreuk maakt op de door de grondwetgever en wetgever gerespecteerde autonome wil van de bewoner om zelf te bepalen wie hij al dan niet toelaat tot zijn woning. Met andere woorden, de algemene bevoegdheid van de deken om toezicht uit te oefenen op advocaten kan de vorenbedoelde autonome wil van de bewoner die advocaat is niet ongedaan maken of opzij zetten, maar vindt in die wil van de advocaat zijn wettelijke begrenzing.

4.8. Conclusie. De impliciete verwerping van het preliminaire verweer inzake de onbevoegdheid van de deken om toegelaten te worden in mijn woning, is in het geheel niet beargumenteerd en is dus rechtens onjuist. De raad van discipline heeft zodoende art. 121 Grondwet en art. 6 EVRM geschonden. Bovendien stelt de raad van discipline in strijd met art. 12 Grondwet en art. 5:15 Algemene wet bestuursrecht dat ik mij zou hebben onttrokken aan toezicht waaraan ik als advocaat onderworpen ben, nu de algemene bevoegdheid van de deken ingevolge de Advocatenwet de door de grondwetgever en wetgever gerespecteerde autonome wil van de bewoner niet opzij kan zetten, en de bevoegdheid van de deken door die autonome wil wordt beperkt.

5. De beweerde schending van gedragsregel 37.

5.1. De raad van discipline bevestigt zijn geringe waarheidsliefde in § 5.10 van de litigieuze beslissing. In de eerste plaats wordt daar gesproken over "*diverse verzoeken van of namens de deken om inlichtingen en stukken te verschaffen*". Er is slechts één verzoek namens de deken gedaan, te weten de in § 2.9 van de litigieuze beslissing vermelde brief van 27 mei 2015¹⁸. Uit de ondertekening daarvan bleek immers dat deze namens de deken was geschreven. In het bestuursrecht, maar ook op andere rechtsgebieden, is het gebruikelijk dat in voorkomend geval in de ondertekening van een brief tot uitdrukking wordt gebracht dat deze is geschreven op grond van een mandaat van de wettelijk bevoegde persoon of instantie. Brieven die niet door een bevoegde persoon zijn ondertekend en waarin evenmin tot uitdrukking is gebracht dat deze in mandaat zijn ondertekend, zijn niet afkomstig van de ter zake bevoegde persoon of instantie.

5.2. Ik teken hierbij aan dat het gestelde in § 2.7 van de litigieuze beslissing, dat de stafjurist van het bureau van de Haagse orde "*namens de deken*" mij had verzocht om toezending van stukken, zonder meer in strijd is met de waarheid. Uit de ondertekening van de desbetreffende faxbrief blijkt niet van een mandaat.¹⁹ Eveneens in strijd met de waarheid is dat ik, zoals wordt gesteld in § 2.8 van de litigieuze beslissing, in mijn faxbrief van 26 mei 2015 aan de betrokken stafjurist²⁰ "*de bevoegdheid van deze stafjurist om namens de deken een verzoek te doen in twijfel*" zou hebben getrokken. Daarin heb ik gesteld dat uit de ondertekening van de brief niet was gebleken dat deze namens de deken was verzonden. Dit impliceert dat niet was gebleken van enige mandatering, zodat het logischerwijs volstrekt is uitgesloten dat ik een eventuele mandatering zou hebben betwijfeld. Evenmin is het gestelde in § 2.9 van de litigieuze beslissing in

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 16

overeenstemming met de waarheid. Nu in de ondertekening van de faxbrief van 27 mei 2015 tot uitdrukking was gebracht dat deze namens de deken was geschreven, was die faxbrief geen herhaald verzoek van de stafjurist, maar het eerste verzoek van de deken.

5.3. In de tweede plaats wordt in § 5.10 van de litigieuze beslissing gesproken over mijn weigering te voldoen *"aan het verzoek van de deken om hem toegang tot de kantoorruimte van verweerder te verschaffen"*. Ook dit getuigt van een welbewuste keuze van de raad van discipline voor bedrog. In de brief van de deken van 4 februari 2015 heeft de deken duidelijk tot uitdrukking gebracht dat ik kantoor aan huis houdt.²¹ In mijn reactie op die brief heb ik uitdrukkelijk gesteld dat ik de deken niet zou ontvangen in mijn woning.²² Door desalniettemin te spreken over "kantoorruimte" suggereert de raad van discipline valselijk dat er sprake zou zijn van een afzonderlijke kantoorruimte die geen deel zou uitmaken van mijn woning, en die derhalve te betreden zou zijn op grond van art. 5:15 Algemene wet bestuursrecht.

5.4. Wil er sprake kunnen zijn van een schending van gedragsregel 37, zoals de raad van discipline in § 5.13 van de litigieuze beslissing stelt, dan dient aan de noodzakelijke voorwaarde te zijn voldaan dat er sprake is van een rechtmatig ingesteld tuchtrechtelijk onderzoek of een rechtmatig verzoek om informatie van de deken. Nu het tuchtrecht zich niet uitstrekt tot de meningsuitingen van advocaten als zodanig, bestaat er evenwel geen rechtsgrond voor een verzoek van de deken om te worden geïnformeerd over meningsuitingen van een advocaat zonder dat er sprake is van een klacht van een andere burger of privaatrechtelijke rechtspersoon. Een dergelijk verzoek is strijdig met art. 7 Grondwet en derhalve zonder meer onrechtmatig. Weigering om aan een ongrondwettig verzoek gevolg te geven, kan logischerwijs geen schending van gedragsregel 37 opleveren.

5.5. Het overeenkomstige geldt ten aanzien van mijn weigering om de deken toe te laten tot mijn woning. De deken is niet bevoegd om tegen de wil van de bewoner, toegang te verlangen tot diens woning. Nu ik gebruik heb gemaakt van mijn grondwettelijke recht om zelf te bepalen wie ik in mijn woning wens te ontvangen, kan die uitoefening van het huisrecht logischerwijs geen schending van gedragsregel 37 opleveren.

5.6. Conclusie. De raad van discipline heeft, nu er geen sprake is geweest van rechtmatige verzoeken van de deken, in strijd met het recht geconcludeerd dat gedragsregel 37 door mij is geschonden.

6. De beweerde schending van gedragsregel 1.

6.1. De raad van discipline stelt voorts in § 5.13 van de litigieuze beslissing dat door mij *"het vertrouwen in de advocatuur [is] geschaad"*, dat wil zeggen dat gedragsregel 1 is geschonden. In het dekenbezwaar noch in die beslissing worden feiten genoemd waarop dat oordeel zou kunnen zijn gebaseerd. De raad van discipline gaat kennelijk uit van de gedachte dat een weigering om gevolg te geven aan verzoeken van de deken, noodzakelijkerwijze leidt tot een aantasting van het vertrouwen in de advocatuur. Dit is een fictie die geen enkel verband houdt met de werkelijkheid, aangezien mijn weigeringen tegenover de deken niet in de publiciteit zijn geweest en derhalve niet bij het publiek bekend zijn geworden. Zodoende is het volkomen uitgesloten dat binnen de

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 17

samenleving, of binnen groepen in de samenleving, een discussie zou zijn ontstaan over mijn weigeringen en dat daaraan door sommigen conclusies zouden zijn verbonden inzake het vertrouwen dat men kan stellen in de advocatuur. De raad van discipline heeft dan ook de meest basale regel voor de rechtspraak geschonden, dat eerst moet worden vastgesteld wat de relevante feiten en omstandigheden zijn van de voorliggende zaak. De raad heeft zich zodoende bezondigd aan een niet op enig feit gebaseerd "oordeel", dat geenszins kan worden betiteld als een weloverwogen oordeel, laat staan als tuchtrechtspraak.

6.2. Een en ander klemt te meer nu ik in § 9.2 van mijn reactie van 9 juli 2015 uitdrukkelijk heb gewezen op het ontbreken van welke feitelijke onderbouwing dan ook voor de bewering van de deken dat door mij het vertrouwen in de advocatuur zou zijn geschaad. De raad van discipline heeft derhalve er blijk van gegeven volkomen maling te hebben aan hetgeen door de justitiabele is aangevoerd, maling te hebben aan de feiten, en maling te hebben aan de meest basale beginselen van tuchtrechtspraak. Het "oordeel" van de raad van discipline is zodoende een volmaakte travestie van tuchtrechtspraak, die qua juridisch, intellectueel en moreel niveau gelijk staat aan dat van de heksenvervolgingen en het optreden van de inquisitie.

6.3. Bovendien heb ik in § 9.3 van mijn reactie gewezen op het feitelijke gegeven dat mijn cliënten grote waardering hebben voor mijn optreden als advocaat. Terwijl in § 4.1 van mijn brief van 25 april 2014 aan de raad van discipline²³ er op is gewezen dat de deken nooit enig contact met mijn cliënten heeft gehad en bovendien nooit een klacht van een cliënt van mij heeft ontvangen.

6.4. Conclusie. De opvatting van de raad van discipline dat door mij het vertrouwen in de advocatuur zou zijn geschaad ontbeert iedere feitelijke grondslag en is derhalve rechtens onjuist.

7. De beweerde schending van gedragsregel 31.

7.1. Met zijn oordeel in § 5.17 van de litigieuze beslissing dat "*door stelselmatig, onnodig grievende bewoordingen te gebruiken*" door mij is gehandeld "*zoals een behoorlijk advocaat niet betaamt*", toont de raad van discipline opnieuw zijn totale minachting voor de Grondwet en de uitdrukkelijke opvattingen van de grondwetgever zoals deze hierboven in § 3.2 zijn aangeduid. De raad van discipline beroept zich op vermeende regels die niet in enige, formeel wettelijke bepaling zijn neergelegd door de wetgever.

7.2. Bovendien toont de raad van discipline hiermee zijn totale minachting voor de vaste jurisprudentie van het EHRM inzake de bescherming van de vrijheid van meningsuiting. Reeds in de uitspraak van het EHRM in de zaak *Handyside tegen het Verenigd Koninkrijk* werd gesteld: *The Court's supervisory functions oblige it to pay the utmost attention to the principles characterizing a "democratic society". Freedom of expression constitutes one of the essential foundations of such a society, one of the basic conditions for its progress and for the development of every man. Subject to paragraph 2 of Article 10, it is applicable not only to "information" or "ideas" that are favourably received or regarded as inoffensive or as a matter of indifference, but also to those that offend, shock or disturb the State or any sector of the population. Such are the demands of that pluralism, tolerance and broadmindedness without which*

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 18

there is no "democratic society". This means, amongst other things, that every "formality", "condition", "restriction" or "penalty" imposed in this sphere must be proportionate to the legitimate aim pursued.²⁴

Met andere woorden, ook uitingen die krenken, choqueren of verontrusten genieten de volledige bescherming van het EVRM. Dit houdt in dat er sprake dient te zijn van een "*pressing social need*" wil een inbreuk op de vrijheid van meningsuiting gerechtvaardigd kunnen worden.²⁵ Daarbij geldt dat er normaliter een grote bescherming geldt voor uitlatingen die zaken van algemeen belang betreffen, zoals het geval is bij uitlatingen betreffende het functioneren van leden van de rechterlijke macht.²⁶ Bovendien dient onderscheid te worden gemaakt tussen feitelijke verklaringen en waardeoordelen.²⁷

7.3. Met betrekking tot het laatstbedoelde onderscheid merkt het EHRM in de zaak *Morice tegen Frankrijk* het volgende op:

The existence of facts can be demonstrated, whereas the truth of value judgments is not susceptible of proof. The requirement to prove the truth of a value judgment is impossible to fulfil and infringes freedom of opinion itself, which is a fundamental part of the right secured by Article 10 (...). However, where a statement amounts to a value judgment, the proportionality of an interference may depend on whether there exists a sufficient "factual basis" for the impugned statement; if there is not, that value judgment may prove excessive (...). In order to distinguish between factual allegation and a value judgment it is necessary to take account of the circumstances of the case and the general tone of the remarks (...), bearing in mind that assertions about matters of public interest may, on that basis constitute value judgments rather than statements of fact (...).²⁸

Voor de beoordeling van de feitelijke verklaringen dient degene aan wie een verwijt van zijn uitlatingen wordt gemaakt, in de gelegenheid te worden gesteld om aan te tonen dat er een voldoende feitelijke basis daarvoor bestond.²⁹ Terwijl ten aanzien van waardeoordelen moet worden onderzocht of de feitelijke basis daarvoor voldoende was.³⁰ Een en ander houdt in dat onderzocht moet worden of de feiten en omstandigheden waarop betrokkene zich beroept, de juistheid van de feitelijke verklaringen aantonen, onderscheidenlijk voor de waardeoordelen voldoende basis bieden.

7.4. In mijn reactie van 9 juli 2015 op het dekenbezwaar van 26 juni 2015 heb ik in § 5.6 er op gewezen dat de deken op geen enkele manier heeft aangetoond dat mijn oordelen niet zouden berusten op feiten, terwijl hij evenmin heeft aangetoond dat mijn waardeoordelen geen steun vinden in de feiten. Dit hoewel ik mijn oordelen, "*in tegenstelling tot Martens, die bij voortduring volkomen ongefundeerde beweringen doet en die zelfs opzettelijk beweringen doet die evident onverenigbaar zijn met de feiten*", steeds zorgvuldig beargumenteerd heb gepresenteerd. Bovendien heb ik waar nodig een en ander onderbouwd door relevante documenten te overleggen. De deken was zodoende zonder meer in de gelegenheid om te beoordelen of mijn weergave van de feiten en omstandigheden in overeenstemming was met de werkelijkheid, alsook om te bezien of mijn waardeoordelen afdoende steun vonden in de feiten en omstandigheden waarop deze betrekking hadden. Vastgesteld dient te worden dat de deken mijn weergave van de feiten en omstandigheden op geen enkel punt heeft weersproken, laat staan gemotiveerd heeft betwist. Dit laatste heeft hij evenmin gedaan ten aanzien van die onderdelen van mijn reactie waarin ik heb onderbouwd dat de deken zich in juridische, intellectuele en morele zin door en door corrupt heeft getoond.

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 19

7.5. In hoofdstuk 6 van mijn vorenbedoelde reactie op het dekenbezwaar heb ik voorts, uitgaande van de zuiver theoretische vooronderstelling dat de tuchtrechter bevoegd zou zijn om te oordelen over meningsuitingen van advocaten als zodanig, aan de hand van de eerste uitlating waarvan mij een verwijt werd gemaakt in het dekenbezwaar, beschreven op welke manier door de raad van discipline zou moeten worden getoetst of mijn desbetreffende oordeel was gebaseerd op de feiten. De raad van discipline heeft evenwel geen enkel onderzoek gedaan naar de feiten en omstandigheden waarop mijn uitlatingen waren gebaseerd, maar heeft mijn uitlatingen zonder meer veroordeeld, zonder enig onderzoek naar de juistheid daarvan of naar de steun voor mijn waardeoordelen in de desbetreffende feiten en omstandigheden.

7.6. Het nalaten van welk onderzoek dan ook naar de relevante feiten en omstandigheden impliceert dan ook dat de raad van discipline geen tuchtrechterlijk oordeel heeft gegeven, maar een tuchtrechterlijk vooroordeel kenbaar heeft gemaakt in de vermomming van een tuchtrechterlijke beslissing. Bovendien, en dit is in juridisch en moreel opzicht nog meer verwijtbaar, heeft de raad van discipline *de facto* het oordeel uitgesproken dat ik in strijd met de gedragsregels zou hebben gehandeld, omdat ik de waarheid heb gesproken en waardeoordelen heb geuit die op de waarheid berusten. Het oordeel van de raad van discipline is dan ook niet alleen volkomen ongefundeerd en in strijd met het recht, met name art. 10, tweede lid, EVRM, maar bovendien een uiting van een totaal gemis aan integriteit en derhalve een volmaakte travestie van tuchtrechtspraak.

7.7. Door geen onderzoek te doen naar de relevante feiten en omstandigheden waarop mijn uitlatingen en waardeoordelen zijn gebaseerd, is het bovendien volkomen uitgesloten dat de raad van discipline een gefundeerd oordeel heeft gegeven over de maatschappelijke noodzaak ("*pressing social need*") om tot een negatieve sanctionering van mijn meningsuitingen te komen. Eén en ander klemt temeer, nu de mij verweten meningsuitingen over het functioneren van de deken als bestuursorgaan, zijn neergelegd in een briefwisseling tussen de deken en mij, welke briefwisseling in het geheel niet bekend is bij het publiek.³¹ Bovendien stelde ik mij daarin teweer tegen inbreuken op mijn grondrechten door de deken, die deze pleegde onder overschrijding van zijn wettelijke bevoegdheden.

7.8. Wat betreft mijn meningsuitingen over het functioneren van het hof van discipline merk ik op, dat het EHRM in de zaak *Morice tegen Frankrijk* heeft gesteld:

*Lawyers are thus entitled, in particular, to comment in public on the administration of justice, provided that their criticism does not overstep certain bounds.*³²

Om vervolgens op te merken:

*Lawyers cannot, moreover, make remarks that are so serious that they overstep the permissible expression of comments without a sound factual basis (...), nor can they proffer insults (...). In the circumstances of the Gouveia Gomes Fernandes and Freitas e Costa case, the use of a tone that was not insulting but caustic, or even sarcastic, in remarks about judges was regarded as compatible with Article 10 (...). The Court assesses remarks in their general context, in particular to ascertain whether they can be regarded as misleading or as gratuitous personal attack (...) and to ensure that the expressions used had a sufficiently close connection with the facts of the case (...).*³³

Met andere woorden, de beoordeling van de vraag of bepaalde meningsuitingen al dan niet grensoverschrijdend zijn, dient te geschieden op basis van de feiten en omstandigheden die aanleiding

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 20

hebben gegeven tot die meningsuitingen. Indien de meningsuitingen in overeenstemming zijn met de vastgestelde feiten en omstandigheden, is er weinig ruimte voor een negatieve sanctieering.

7.9. Benadrukt wordt dat ik mijn meningsuitingen betreffende de handelwijze van het hof van discipline, zorgvuldig heb beargumenteerd en voor zoveel relevant heb onderbouwd met de desbetreffende documenten. De deken noch de raad van discipline hebben de juistheid van mijn weergave van de feiten en omstandigheden weersproken, laat staan beargumenteerd en gedocumenteerd weerlegd. Dit houdt in dat van de juistheid daarvan moet worden uitgegaan, tenzij deze alsnog zou worden bestreden en aan mij de gelegenheid wordt geboden om op die bestrijding te reageren.

7.10. Conclusie. Het oordeel dat door mij gedragsregel 31 is geschonden, is gebaseerd op de bedrieglijke ontkenning van de raad van discipline van het onmiskenbare en onloochenbare standpunt van de grondwetgever inzake de betekenis van de beperkingsclausule "*behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet*". Het beroep op gedragsregel 31 is in strijd met art. 7 Grondwet en vormt derhalve, nu die bepaling met de zinsnede "*prescribed by law*" verwijst naar de nationale wettelijke bepalingen van de verdragspartijen, tevens een schending van art. 10, tweede lid, EVRM. Maar ook indien de raad van discipline bevoegd zou zijn om te oordelen over meningsuitingen van advocaten als zodanig, *quod non*, zou er sprake zijn van schending van de vorenbedoelde verdragsbepaling omdat geen onderzoek is gedaan feiten en omstandigheden.³⁴

8. De vrijheid van meningsuiting nader beschouwd

8.1. De wetshistorie van de grondwetsherziening 1983 geeft op onmiskenbare en onloochenbare manier aan dat de grondwetgever een aantal grondrechten van zodanig belang achtte voor de autonomie van de burger, dat uitsluitend met de instemming van de Staten-Generaal zou kunnen worden besloten tot een beperking van de uitoefening van die fundamentele rechten. Dit heeft de grondwetgever tot uitdrukking gebracht door te bepalen dat uitsluitend de formele wetgever bevoegd was om dergelijke beperkingen tot stand te brengen, welke bevoegdheidstoedeling ligt besloten in de beperkingsclausule "*behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet*". Deze bevoegdheidstoedeling impliceert dat uitsluitend beperkingen tot stand zouden kunnen worden gebracht die op het hoogste niveau, door de gekozen volksvertegenwoordiging democratisch zouden worden gelegitimeerd. Met deze benaderingswijze heeft de Staten-Generaal met twee derde meerderheid ingestemd.

8.2. De ontkenning van de raad van discipline dat de grondwetgever uitdrukkelijk heeft bepaald dat beperkingen van de vrijheid van meningsuiting moeten worden neergelegd in een formele wet die zelf aangeeft hoever de grondrechtsbeperking gaat, en waarin derhalve geen vage formuleringen mogen worden gebezigd die nopen tot een nadere invulling door degene die de wet toepast, betekent dan ook niet alleen een opzettelijke keuze voor bedrog. Die ontkenning houdt tevens in dat het vereiste van een democratische legitimatie van grondrechtsbeperkingen door de raad van discipline wordt miskend. Een belang dat *nota bene* door een twee derde meerderheid van de Staten-Generaal werd onderschreven. Dit betekent dat de raad van discipline zich, zonder enige legitimatie, op antidemocratische wijze heeft gekeerd tegen de opvattingen van een gekwa-

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 21

lificeerde meerderheid van de Staten-Generaal. Daarmee heeft de raad van discipline zijn staatsrechtelijke positie fundamenteel miskend, evenals de binnen de democratische rechtsstaat van toepassing zijnde rolverdeling tussen enerzijds de wetgever en anderzijds de met rechtspraak belaste instanties.

8.3. Volledigheidshalve wordt overigens, wat betreft de exclusieve bevoegdheid van de formele wetgever om de vrijheid van meningsuiting inhoudelijk te beperken, nog gewezen op het hierna volgende deel van de memorie van toelichting van wetsvoorstel 13 872 (benadrukking toegevoegd):

De wetsvoorstellen tot verandering van de Grondwet hebben niet de strekking een zodanige terminologie in te voeren, dat voor alle gevallen grondwettelijk zou worden vastgelegd of er ten aanzien van de betreffende onderwerpen nog enige zelfstandige regelingsbevoegdheid voor lagere organen overblijft. Wij geven er de voorkeur aan te dien aanzien de mogelijkheid open te houden om door middel van interpretatie van de betreffende bepalingen zich wijzigende inzichten tot hun recht te laten komen.

*Een uitzondering hierop geldt voor die categorie van gevallen waarin aan de burgers een subjectief recht wordt toegekend. **Indien immers de bevoegdheid tot het beperken van door de Grondwet gewaarborgde rechten niet exclusief zou worden opgevat, zou deze waarborg geheel worden uitgehold.** Dit brengt mee, dat, wanneer in deze gevallen elke beperkingsbevoegdheid ontbreekt (artikelen 1.1, 1.3, 1.5) of wanneer deze uitsluitend aan de formele wetgever is voorbehouden (artikelen 1.6, lid 1, 1.7, leden 1 en 3 eerste zin, 1.8, 1.9 lid 1) aan een lager orgaan geen bevoegdheden kan toekomen inbreuk op het recht te maken.³⁵*

De voorliggende zaak vormt een treffende illustratie van de vorenbedoelde uitholling van grondrechten door de deken en de raad van discipline.

8.4. Voorts is van belang dat van de zijde van de regering ook is gewezen op de staatkundige betekenis van grondrechten:

Niet alleen de lagere organen, ook de formele wetgever dient de Grondwet - dus ook de bepalingen van hoofdstuk I - te eerbiedigen.³⁶

Gegeven het feit dat art. 7 Grondwet het verbod inhoudt om de vrijheid van meningsuiting te beperken door middel van een formeel wettelijke bepaling waarin gebruik wordt gemaakt van vage formuleringen, welke formuleringen dienen te worden ingevuld door het lagere orgaan dat die bepaling toepast, dient de formele wetgever wetsvoorstellen die ertoe strekken de vrijheid van meningsuiting te beperken, aan dat verbod te toetsen. De wetshistorie van de wet van 12 september 1984, Stb. 1984, 417, welke wet heeft geleid tot de invoering in art. 46 Advocatenwet van de open norm dat advocaten zich dienen te onthouden van "*enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt*", geeft aan dat met die wijziging van de Advocatenwet geen beperking van de meningsuiting werd beoogd. Er is in het kader van het desbetreffende wetsvoorstel 16 094, welk wetsvoorstel op 13 maart 1984 door de Tweede Kamer³⁷ en op 11 september 1984 door de Eerste Kamer werd aanvaard³⁸, met geen woord gesproken over enige beperking van de uitoefening van grondrechten van advocaten. Daarmee staat buiten kijf dat er geen aanleiding was voor de Staten-Generaal om te toetsen of de onderhavige open norm voldeed aan de vereisten van art. 7 Grondwet inzake beperkingen van de vrijheid van meningsuiting.

8.5. De opvatting van de raad van discipline dat art. 46 Advocatenwet een beperking van de

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 22

meningsuiting inhoudt, vindt zodoende niet alleen geen enkele steun in de wetshistorie van die wet, maar gaat tevens uit van de vooronderstelling dat de wetgever zich niet aan zijn verplichtingen ingevolge de Grondwet zou hebben gehouden. Immers, indien de open norm van art. 46 Advocatenwet zou zijn bedoeld als beperking van de meningsuiting, zou de Staten-Generaal in het kader van de toetsing van het wetsvoorstel aan de Grondwet, als medewetgever bezwaar hebben moeten maken tegen het wetsvoorstel. Voor de vooronderstelling dat de Staten-Generaal zijn grondwettelijke verplichting om een wetsvoorstel te toetsen aan de Grondwet zou hebben verzaakt, bestaat evenwel geen enkele aanwijzing. Dit laatste temeer nu de grondwetsherziening relatief korte tijd voor de aanneming van wetsvoorstel 16 094 werd afgerond en het grondwettelijk verbod om de meningsuiting door middel van vaag geformuleerde formeel wettelijke bepalingen te beperken, de volksvertegenwoordigers nog helder voor de ogen stond. Dit laatste bleek enkele jaren later nog steeds het geval te zijn tijdens de parlementaire behandeling van wetsvoorstel 19 495, welk wetsvoorstel de beperkingen van de uitoefening van grondrechten van ambtenaren betrof. Vanuit de Tweede Kamer werd toen uitdrukkelijk de vraag aan de orde gesteld of het begrip "goede functionering van de openbare dienst" in het voorgestelde art. 125a Ambtenarenwet 1929 niet "*een zuiver subjectieve invulling*" mogelijk maakte³⁹ en of het hierbij niet ging om een "*volstrekt open normstelling*"⁴⁰. Voorts werd gevraagd naar "*de verhouding tussen het voorgestelde artikel 125a, eerste lid en de delegatieterminologie van het eerste hoofdstuk van de herziene Grondwet*"⁴¹. In de memorie van antwoord ontkende de regering uitvoerig gemotiveerd dat art. 125a ruimte zou bieden voor een subjectieve invulling van het begrip "goede functionering van de openbare dienst"⁴², zodat dat artikel - nu dat evenmin een delegatie van wetgeving inhield - in overeenstemming was met de grondwettelijke delegatieterminologie⁴³.

8.6. Dat de raad van discipline geen flauw benul heeft van het begrip "vrijheid", zodat de raad evenmin komt tot een juiste invulling van het begrip "vrijheid van meningsuiting", blijkt uit § 5.15 van de litigieuze beslissing. Daar overweegt de raad dat "*voor het gebruik daarvan [dat wil zeggen van de door mij gebruikte bewoordingen] geen enkele noodzaak bestaat*". Alsof een autonome burger die gebruik maakt van zijn vrijheid van meningsuiting om de gedragingen van een bestuursorgaan en van tuchtrechtsprekende instanties te bekritisieren, met andere woorden om aangelegenheden van algemeen belang aan de orde te stellen, dat eerst zou mogen doen indien daartoe een noodzaak zou bestaan. Een noodzaak die dan ook nog eens ter beoordeling zou staan van het bekritiseerde bestuursorgaan of de bekritiseerde tuchtrechtelijke instanties. Vrijheid houdt evenwel in dat de burger altijd het recht heeft om te doen of te laten zoals het hem goeddunkt, voor zover rechten van andere burgers en civielrechtelijke rechtspersonen daardoor niet worden aangetast. Vrijheid van meningsuiting houdt in dat de burger zijn opvattingen en gevoelens mag uiten wanneer hij dat wenst, behoudens zijn verantwoordelijkheid volgens de wet. Er valt evenwel geen enkele formeel wettelijke beperking van de meningsuiting aan te wijzen die inhoudt dat de burger daarvan uitsluitend gebruik mag maken indien daartoe de noodzaak zou bestaan, zoals de raad van discipline klaarblijkelijk meent.

8.7. Zo mogelijk van nog minder realiteitszin getuigt de bewering van de raad van discipline in § 5.15 van de litigieuze beslissing, dat woorden als "corrupt", "bedrog" en "barbaarse immoraliteit" bewoordingen zouden zijn die "*naar objectieve maatstaven gemeten bijzonder grievend (zijn)*". Wanneer wordt gesteld dat iemand zich gegriefd voelt, wordt immers niet gesproken over objectief vast te stellen feiten die aan de hand van een vaste maatstaf kunnen worden gemeten, maar over gevoelens die uitermate subjectief zijn en zonder meer van persoon tot persoon ver-

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 23

schillen. Bovendien kunnen de genoemde bewoordingen als een adequate beschrijving van menselijke of organisatorische gedragingen worden beschouwd, die precies en bondig aangeven waarom die gedragingen behoren te worden afgewezen. Het woord "bedrog" geeft immers aan dat niet te goeder trouw een onjuiste voorstelling van zaken is gegeven, het woord "corrupt" duidt op de onbetrouwbaarheid die blijkt uit getoonde gedragingen, terwijl de term "barbaarse immoraliteit" aangeeft dat er sprake is van een meedogenloze morele verdorvenheid. In alle gevallen gaat het om gedragingen die onverenigbaar zijn met algemeen aanvaarde waarden en normen, dus om waardeoordelen. Voor deze waardeoordelen geldt volgens de vaste jurisprudentie van het EHRM dat deze niet kunnen leiden tot een negatieve sanctionering indien zij afdoende steun vinden in een feitelijke grondslag, ook wanneer het gaat om rechters. In de zaak *Morice tegen Frankrijk* overwoog het EHRM hierover het volgende:

*Nevertheless - save in the case of gravely damaging attacks that are essentially unfounded - bearing in mind that judges form part of a fundamental institution of the State, they may as such be subject to personal criticism within the permissible limits, and not only in a theoretical and general manner (...). When acting in their official capacity they may thus be subject to wider limits of acceptable criticism than ordinary citizens (...).*⁴⁴

Al de waardeoordelen die ik heb gegeven, zijn onderbouwd door de feiten en omstandigheden die ik daarvoor het gesteld. Zoals hierboven in § 7.9 reeds is aangegeven, hebben de deken noch de raad van discipline de juistheid van mijn weergave van de feiten en omstandigheden weersproken, laat staan beargumenteerd en gedocumenteerd weerlegd.

8.8. Conclusie. Het voorgaande onderstreept de fundamentele onjuistheid van de verwerping van het preliminair verweer inzake de onbevoegdheid van de tuchtrechter om te oordelen over meningsuitingen van advocaten als zodanig, tot welke onjuistheid reeds werd geconcludeerd in § 3.9 hierboven. Ook wordt hierdoor de fundamentele onjuistheid benadrukt van het oordeel van de raad van discipline dat door mij gedragsregel 31 zou zijn geschonden, welke onjuistheid het onderwerp vormde van de conclusie in § 7.10 hierboven.

9. De détournement de pouvoir

9.1. In mijn reactie van 9 juli 2015 op het dekenbezwaar heb ik mij op het standpunt gesteld dat de deken met de indiening van het dekenbezwaar gebruik heeft gemaakt van zijn bevoegdheden voor een ander doel dan waartoe deze aan hem zijn toegekend. Het gaat de deken er om zijn opvatting over het uiten van kritiek op rechterlijke uitspraken, dwingend op te leggen aan de burger die advocaat is. Van meet af aan heeft de deken zijn bezwaren tegen mijn meningsuitingen gebaseerd op zijn uiterst persoonlijke en de vrijheid van geweten schendende opvatting, dat het "*misplaatst en onnodig grievend*" is om "*het werk van rechters [te] beoordelen als moreel, juridisch en intellectueel corrupt*".⁴⁵ Uit zijn dekenbezwaar van 26 juni 2015 blijkt eenzelfde opvatting van de deken, aangezien hij uitvoerig onderbouwde standpunten van mij over de beslissing van het hof van discipline van 19 januari 2015 zonder enige onderbouwing verwerpt als zijnde "*onnodig grievend*", zonder op welke manier dan ook die oordelen te weerspreken of beargumenteerd te weerleggen.

9.2. Voor zover ter zitting van de raad van discipline van 18 januari 2016 alsnog werd beoogd mijn standpunten te weerleggen, merk ik volledigheidshalve het volgende op. Door de nieuw

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 24

aangetreden deken mr. De Knijff werd gesteld:

Dit gaat al zo sinds het Hoge Raad-arrest uit 2001. De leden van de Hoge Raad heten sindsdien "gewetenloos" en "volstrekt corrupt". Het gaat in dat arrest niet over kernwapens, zoals mr. Stelling had geëist. Het gaat over machtenscheiding en over de aard en de beperkingen van het civiele proces. Mr. Stelling wil die scheiding en beperkingen niet aanvaarden. Daarom zijn de leden van de Rechtbank in Den Bosch, die zijn cliënten hebben vrijgesproken, natuurlijk ook corrupt en gewetenloos. En dit odium treft een ieder die van het arrest geen afstand neemt.⁴⁶

9.3. De door mr. De Knijff gegeven voorstelling van zaken is een aaneenschakeling van onjuistheden. Gewezen wordt op het volgende:

- a. Vooropgesteld dient te worden dat ik nog geen advocaat was in 2001, zodat er geen sprake kan zijn van mijn optreden als zodanig "*sinds het Hoge Raad-arrest uit 2001*".⁴⁷
- b. Ik heb nooit gestelde dat "*de leden van de Hoge Raad*" gewetenloos en corrupt zouden zijn. In het dekenbezwaar van 15 augustus 2013 wordt een en ander wel correct verwoord. Daarin is het volgende citaat opgenomen: "*Maar sommige leden van de Hoge Raad zijn dus zo gewetenloos, zijn dus moreel zo volstrekt corrupt dat zij precies dat beweren.*"⁴⁸
- c. Het standpunt van mr. De Knijff dat het in het arrest van 21 december 2001 niet zou gaan over kernwapens, is baarlijke onzin. In de inleidende opmerkingen in NJ wordt gesteld:

Vordering tot verklaring voor recht dat het de Staat verboden is iedere medewerking te verlenen aan inzet van kernwapens.

In het arrest worden vervolgens de onderscheiden categorieën van gebruik van nucleaire massavernietigingsmiddelen opgesomd. Daaronder het gebruik van strategische kernwapens tegen steden. En in rechtsoverweging 3.7.1 stelt de Hoge Raad onder meer:

De Hoge Raad voegt hieraan nog toe dat de burgerlijke rechter niet, evenmin als het Internationaal Gerechtshof, in staat is te beoordelen of in de extreme situatie van zelfverdediging het gebruik van kernwapens steeds rechtmatig dan wel onrechtmatig zou zijn. Het antwoord op die vraag zal immers in sterke mate afhankelijk zijn van de omstandigheden van het geval. Dit betekent dat een verklaring voor recht die niet met deze omstandigheden rekening houdt, als onvoldoende concreet omschreven moet worden aangemerkt.

- d. Het standpunt van mr. De Knijff dat door mij de staatkundige machtenscheiding en de beperkingen van het civiele proces niet zouden worden aanvaard, vindt geen enkele steun in de door mij geproduceerde stukken. Dit blijkt reeds uit het gegeven dat in de voorliggende zaak door mij telkenmale onderscheid is gemaakt tussen de rol van de wetgever en die van de rechter of tuchtrechter. Het is dan ook volstrekt uitgesloten dat mr. De Knijff zijn standpunt weet te onderbouwen door meningsuitingen van mij aan te halen.
- e. Bovendien miskent mr. De Knijff dat het in het Kernwapen-arrest ging om de verhouding tussen de rechterlijke macht en de uitvoerende macht. In rechtsoverweging 3.3, onder C, wordt immers gesproken over "*het beleid van de Staat op het gebied van buitenlandse politiek en defensie*", hetgeen betrekking heeft op de uitvoerende macht. De uitvoerende macht is in alle opzichten gebonden aan de wet, en de beoordeling van de vraag of de uitvoerende macht inzake een bepaalde aangelegenheid rechtmatig handelt, valt zonder enige uitzondering onder de competentie van de rechterlijke macht.
- f. Het standpunt van mr. De Knijff dat "*de leden van de Rechtbank in Den Bosch, die zijn cliënten hebben vrijgesproken*" door mij corrupt zouden zijn bevonden omdat door mij de machtenscheiding en de beperkingen van de civiele procedure niet zouden zijn aanvaard, is eveneens

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 25

baarlijke onzin. In de eerste plaats betrof mijn brief van 1 februari 2013⁴⁹ die aanleiding gaf tot het dekenbezwaar van 15 augustus 2013, de leden van een wrakingskamer van de rechtbank Oost-Brabant en niet de leden van de strafkamer die de zaak tegen mijn cliënten had behandeld. In de tweede plaats ging het er om dat de leden van de wrakingskamer met geen woord ingingen op de reden voor de wraking, te weten dat de betrokken strafrechter geen recht had gesproken volgens de wet, maar het Kernwapen-arrest had gevolgd en deze boven de wet had gesteld. Ten derde hadden de leden van de wrakingskamer de evidente strijdigheid van het Kernwapen-arrest met het absolute, onder alle omstandigheden geldende verboden om de burgerbevolking tot doelwit van een militaire aanval te maken en om niet-onderscheidend geweld te gebruiken, volledig genegeerd.

- g. Het Kernwapen-arrest impliceert dat de Hoge Raad niet heeft willen uitspreken dat een aanval rechtstreeks tegen de burgerbevolking, dat wil zeggen een nucleaire massamoord van genocidale omvang, zonder meer als misdadig dient te worden afgewezen. Dit vormt de ontkenning van een regel van het *jus cogens*, waaraan staten en individuen onder alle omstandigheden zijn gebonden. Het vormt tevens de ontkenning van de waardigheid en waarde van ieder mens, derhalve van de meest fundamentele morele waarden. Er is dan ook in objectieve zin alle reden om rechterlijke ambtenaren en rechtsinstanties die desalniettemin het Kernwapen-arrest volgen, te verwijten dat zij zodoende tegen de nationale en internationale rechtsorde ingaan en een barbaars immoreel standpunt innemen. Dit overigens overeenkomstig de persoonlijke aansprakelijkheid van rechters voor hun uitspraken, zoals deze in Neurenbergse processen, zowel in het proces voor het Internationaal Militair Tribunaal⁵⁰ als in het *Juristenproces*⁵¹, is bevestigd.

9.4. De in § 9.1 hierboven bedoelde opvatting van de deken impliceert dat hij een gewetensvolle oordeelsvorming en meningsuiting omtrent het morele, juridische en intellectuele gehalte van een rechterlijke of tuchtrechterlijke uitspraak, zonder meer in strijd acht met de handelwijze van een behoorlijk advocaat. Het is immers geenszins bij voorbaat uitgesloten dat de gewetensvolle beoordeling van een rechterlijke uitspraak leidt tot de conclusie dat die uitspraak niet in overeenstemming is de waarden en normen die ten grondslag liggen aan de relevante wettelijke bepalingen, dat die uitspraak met die wettelijke bepalingen niet te verenigen valt, en dat er geen sprake van kan zijn dat het betrokken rechtscollege bij zijn oordeelsvorming heeft gehandeld in overeenstemming met de basale beginselen van de logica. Het uitgangspunt van de deken impliceert derhalve dat een advocaat uitsluitend dan een behoorlijk handelende advocaat is, indien hij iedere rechterlijke uitspraak gewetenloos aanvaardt. Met andere woorden, de deken wenst tegen te gaan dat advocaten zich uitspreken over het functioneren van rechters, hoewel deze laatsten deel uitmaken van een instituut dat van wezenlijke betekenis voor de rechtsstaat en wiens functioneren zodoende het algemeen belang rechtstreeks raakt. Met dit laatste is het onmiskenbaar dat het streven van de deken is gericht op een beperking van het politieke debat over het functioneren van de rechtsstaat, zeker gelet op het feit dat in het Kernwapen-arrest de Hoge Raad heeft geweigerd de uitvoerende macht te houden aan diens verplichting om bij de vaststelling en uitvoering van beleid binnen de kaders van de wet te blijven. De deken wenst derhalve, onder het mom van de handhaving van het voor advocaten geldende tuchtrecht, zijn persoonlijke politieke opvatting dat door advocaten geen openlijke kritiek behoort te worden geuit op het functioneren van rechters, dwingend op te leggen aan advocaten. Er is derhalve sprake van *détournement de pouvoir*, die behoort te leiden tot de niet-ontvankelijkheid van het dekenbezwaar.

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 26

9.5. Dit laatste klemt temeer nu de deken in het dekenbezwaar van 26 juni 2015 er voorts blijk van geeft dat dat hij zijn vorenbedoelde opvatting heeft uitgebreid tot de beoordeling van de handelwijze van bestuursorganen. De deken geeft immers aan dat mijn uitvoerig onderbouwde standpunten over zijn handelwijze als deken, eveneens in strijd zijn met gedragsregel 31. Ook dit wordt door de deken gesteld zonder dat hij op welke manier dan ook mijn standpunten over zijn handelwijze heeft weersproken of beargumenteerd weerlegd. Een en ander impliceert dat de deken er naar streeft iedere meningsuiting van de betrokken advocaat over de handelwijze van de deken tegenover die advocaat, tegen te gaan. Dit hoewel ook het functioneren van een bestuursorgaan zoals de deken, rechtstreeks het algemeen belang betreft waarover in een democratische rechtsstaat vrijelijk kan worden gedebateerd.

9.6. Door zijn dekenbezwaar tevens te baseren op mijn standpunten over de handelwijze van de deken, is het dekenbezwaar overigens niet alleen strijdig met het verbod van *détournement de pouvoir*, maar bovendien gebaseerd op een vooroordeel. De deken is immers als direct betrokken partij in een verschil van opvattingen over zijn handelwijze, niet in staat om daarover een onpartijdig oordeel te vellen. Zodoende is de indiening van het dekenbezwaar wat dit aspect betreft tevens strijdig met art. 2:4 Algemene wet bestuursrecht.

9.7. Conclusie. Er is sprake van een dekenbezwaar dat wat betreft de vrijheid van meningsuiting zijn grondslag vindt in de uiterst persoonlijke politieke opvatting van de deken, dat advocaten zich niet behoren uit te spreken over het morele, juridische of intellectuele gehalte van een rechterlijke of tuchtrechterlijke uitspraak. Deze persoonlijke politieke opvatting tracht de deken, onder het mom van handhaving van het advocatentuchtrecht, dwingend op te leggen. Daarmee is er sprake van *détournement de pouvoir*, zodat het dekenbezwaar niet-ontvankelijk behoort te worden verklaard. Een en ander klemt temeer nu de deken de vorenbedoelde opvatting tevens toepast ten aanzien van zijn eigen functioneren als bestuursorgaan, aangezien ook het functioneren van bestuursorganen rechtstreeks het algemeen belang betreft. Bovendien is de indiening van het dekenbezwaar wat dit laatste aspect betreft strijdig met art. 2:4 Algemene wet bestuursrecht.

10. Overige opmerkingen

10.1. In § 1.6 van de litigieuze beslissing wordt de werkelijke gang van zaken door de raad van discipline verdoezeld. Dit doordat niet is aangegeven dat beide wrakingsverzoeken werden behandeld door de wrakingskamer waarvan de voorzitter en drie leden waren gewraakt bij brief van 22 september 2015. Dit verdoezelen van de met de wet volkomen strijdige optreden van de wrakingskamer, onderstreept de oneerlijkheid en partijdigheid van de raad van discipline.

10.2. In § 6.2 bevestigt de raad van discipline opnieuw zijn keuze voor bedrog door zonder meer te stellen dat ik mijn medewerking aan een dekenaal onderzoek zou hebben geweigerd door "*de deken de onvoorwaardelijke toegang tot zijn kantoor te ontzeggen*". Dit is een welbewust bedrieglijke voorstelling van zaken, aangezien ik de werkzaamheden inzake de advocatuur vanuit mijn woning verricht en ik de deken de toegang tot mijn woning heb geweigerd.

10.3. Volledigheidshalve voeg ik hieraan toe dat door de raad van discipline bovendien zonder

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 27

meer is gesteld dat de toegang tot mijn woning noodzakelijk zou zijn in het kader van een onderzoek van de deken. Ook dit is in strijd met de waarheid, want de deken heeft in zijn brief van 22 januari 2015⁵² mij het volgende laten weten:

Teneinde de gevolgen van de schorsing met u te bespreken, maak ik graag een afspraak met u op uw kantoor. Om die reden ontvang ik graag per omgaande, doch uiterlijk vrijdag 23 januari a.s. vóór 12.00 uur uw verhinderdata over week 5.

Er werd derhalve door de deken een gesprek gewenst met een zeer specifieke en beperkte doelstelling. Zoals ik reeds in § 6 van mijn brief van 11 februari 2015⁵³ heb gesteld, kan een dergelijk gesprek overal worden gehouden en is er geen enkele noodzaak om dat te doen plaatsvinden in mijn woning. Het is dan in strijd met art. 5:13 Algemene wet bestuursrecht om als deken de poging te doen om mij te dwingen tot een gesprek te mijnen huize.

10.4. In § 6.1 van de litigieuze beslissing stelt de raad van discipline dat mijn uitlatingen "*van een voor een advocaat zeer ongepast gebrek aan eerbied voor de rechterlijke autoriteiten blijkt geven*". Zoals hierboven in hoofdstuk 7 reeds is aangegeven, beweert de raad van discipline dit zonder enig onderzoek naar de feiten en omstandigheden waarop mijn uitlatingen zijn gebaseerd. Daarmee is de onderhavige bewering van de raad van discipline volkomen ongefundeerd.

10.5. Verder is het volkomen in strijd met de logica om een algemene stelling te baseren op één of meer particuliere stellingen. De particuliere stelling "die koeien zijn zwartbont", in logische termen "sommige koeien zijn zwartbont", leidt immers geenszins tot de waarheid van de algemene stelling "alle koeien zijn zwartbont". De raad van discipline baseert zijn standpunt dat ik een gebrek aan eerbied zou hebben voor "de rechterlijke autoriteiten", in logische termen voor "alle rechterlijke autoriteiten", evenwel op het gegeven dat ik mij kritisch heb uitgelaten ten aanzien van bepaalde rechters of rechtsinstanties, in logische termen "sommige rechters" en "sommige rechtsinstanties". Met andere woorden, volkomen in strijd met de logica veralgemeniseert de raad van discipline mijn kritiek op sommigen, tot gebrek aan eerbied op de rechterlijke autoriteiten.

10.6. Bovenal geldt dat de gevergdde eerbied tegenover de rechterlijke autoriteiten geenszins inhoudt dat een blinde en gewetenloze eerbied wordt gevraagd. Rechterlijke autoriteiten die opzettelijk de waarheid geweld aandoen en die willens en wetens lijnrecht ingaan tegen wettelijke bepalingen, slaan zelf het fundament voor die gevergdde eerbied weg. Dat fundament is immers dat zij overeenkomstig de waarheid, de wet en de moraliteit rechtspreken. Aan oneerlijke en partijdige rechters die de waarheid en de wet geweld aandoen, die ingaan tegen algemeen aanvaarde morele normen en waarden, is logischerwijs geen enkele eerbied verschuldigd. Zij tasten de rechtsstaat tot in het merg aan in plaats van deze te dienen en te bevorderen. Hun handelwijze behoort met het oog op de instandhouding van de rechtsstaat te worden blootgelegd en bekritiseerd door degenen die de rechtsstaat een goed hart toedragen.

10.7. Dit laatste houdt in dat van mij niet kan worden gevergd om mij iets gelegen te laten liggen aan tuchtrechterlijke beslissingen die worden gekenmerkt door de bewuste keuze voor bedrog, rechtsverkrachting en een totale minachting voor algemeen aanvaarde morele normen en waarden. De beslissing van het hof van justitie van 19 januari 2015 en de litigieuze beslissing van de raad van discipline vormen dergelijke beslissingen.

10.8. Tot slot merk ik met betrekking tot de bewering van de raad van discipline in § 6.2 van

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 28

de litigieuze beslissing, dat ik er blijk van zou hebben gegeven mij "*niet te willen conformeren aan de voor advocaten geldende regels*", op dat de raad van discipline volkomen voorbijgaat aan het feitelijke gegeven dat ik mij altijd aan die regels heb gehouden, behoudens de ongrondwettige gedragsregel 31. Voor het overige geldt dat ik de reikwijdte van het advocatentuchtrecht nauwgezet aan het recht heb getoetst en mij zorgvuldig gemotiveerd heb verzet tegen de onrechtmatige pogingen van de deken om inbreuk te maken op mijn vrijheid van meningsuiting en mijn huisrecht. Een en ander impliceert dat de raad een volkomen ongefundeerd standpunt heeft ingenomen.

11. Conclusie

Op grond van hetgeen in eerste aanleg is gesteld en het voorgaande concludeer ik:

- a. primair dat de litigieuze beslissing als nietig dient te worden aangemerkt en dat de behandeling van het dekenbezwaar dient te worden terugverwezen naar een andere raad van discipline;
- b. subsidiair dat de litigieuze beslissing dient te worden vernietigd, dat de deken in zijn dekenbezwaar niet-ontvankelijk behoort te worden verklaard wegens overschrijding van zijn bevoegdheden en - wat betreft de vrijheid van meningsuiting - wegens *détournement de pouvoir*, en dat mijn verzet tegen de ongrondwettige aantasting van mijn vrijheid van meningsuiting en mijn huisrecht geen enkele grond biedt voor een tuchtrechtelijke maatregel.

w.g.

M.J.F. Stelling

Noten:

- ¹ Bijlage 3 bij mijn brief van 3 juni 2015, gericht aan de deken (productie 9 bij het dekenbezwaar van 26 juni 2015).
- ² Geert Corstens: *De rechtsstaat moet je leren - de president van de Hoge Raad over de rol van de rechter*, Amsterdam: Prometheus • Bert Bakker, 2015, blz. 55 e.v.
- ³ Bijlage 9 bij mijn brief van 18 december 2015, gericht aan de raad van discipline.
- ⁴ Van Dale's *Groot woordenboek van de Nederlandse taal* omschrijft het woord "krachtterm" als "*woord waarmee een emotie of stemming krachtig uitgedrukt wordt, zoals vloek- en scheldwoorden*".

STELLING ADVOCATUUR

Brief aan het Hof van Discipline
inzake hoger beroep tegen beslissing raad van discipline
20 april 2016, kenmerk MS/15.006/16

blz. 29

-
- 5 Kamerstukken II 1975/76, 13 872, blz. 23.
- 6 Mijn brief van 3 juni 2015, gericht aan de deken (productie 9 bij het dekenbezwaar van 26 juni 2016), blz. 2 en 3.
- 7 Mijn brief van 9 juli 2015, gericht aan de raad van discipline, § 4.5.
- 8 Kamerstukken II 1975/76, 13 872, nr. 4, blz. 74.
- 9 Kamerstukken II 1975/76, 13 872, nr. 4, blz. 94.
- 10 Kamerstukken I 1976/77, nr. 55b, blz. 22.
- 11 Kamerstukken II 1985/86, 19 495, nr. 3, blz. 2 en 3.
- 12 Kamerstukken II 1975/76, 13 872, blz. 23.
- 13 Mijn pleitnota inzake preliminaire verweren van 18 januari 2016, § 2.6.
- 14 Idem, §§ 2.6 en 2.7.
- 15 Mijn brief van 11 februari 2015, gericht aan de deken (productie 4 bij het dekenbezwaar van 26 juni 2015), § 5.
- 16 EHRM 16 december 1992, *Niemietz tegen Duitsland*, no. 13710/88.
- 17 Corstens / Borgers: *Het Nederlands strafprocesrecht*, Deventer: Kluwer 2014, blz. 49.
- 18 Productie 8 bij het dekenbezwaar van 26 juni 2015.
- 19 Productie 6 bij het dekenbezwaar van 26 juni 2015.
- 20 Productie 7 bij het dekenbezwaar van 26 juni 2015.
- 21 Productie 3 bij het dekenbezwaar van 26 juni 2015.
- 22 Zie noot 15.
- 23 Bijlage 5 bij mijn brief van 9 juli 2015, gericht aan de raad van discipline.
- 24 EHRM 21 februari 1975, *Handyside tegen het Verenigd Koninkrijk*, no. 5493/72, § 49.
- 25 EHRM 23 april 2015, *Morice tegen Frankrijk*, no. 29369/10, § 124.
- 26 Idem, § 125, 131 en 153.
- 27 Idem, § 126.
- 28 Idem.
- 29 Idem, § 155.
- 30 Idem, § 157.
- 31 Zie hierover onder meer EHRM 15 december 2015, *Bono tegen Frankrijk*, § 54.
- 32 EHRM 23 april 2015, *Morice tegen Frankrijk*, no. 29369/10, § 134.
- 33 Idem, § 139.
- 34 Zie in dit verband ook het oordeel van het EHRM in de zaken *Veraart tegen Nederland* (uitspraak van 30 november 2006, no. 10807/04) en *Steur tegen Nederland* (uitspraak van 28 oktober 2003, no. 39657/98).
- 35 Kamerstukken II 1975/76, 13 872, nr. 3, blz. 23 en 24.
- 36 Kamerstukken II 1976/77, 13 872, nr. 7, blz. 6.
- 37 Handelingen II 1983/84, blz. 3683.
- 38 Handelingen I 1983/84, blz. 1422.
- 39 Kamerstukken II 1986/87, 19 495, nr. 4, blz. 2.
- 40 Idem, blz. 6.
- 41 Idem, blz. 2.
- 42 Kamerstukken II 1987/88, 19 495, nr. 5, blz. 2 en 3.
- 43 Idem, blz. 5.
- 44 EHRM 23 april 2015, *Morice tegen Frankrijk*, no. 29369/10, § 131.
- 45 Dekensbezwaar van 15 augustus 2013 (productie 10 bij het dekenbezwaar van 26 juni 2015), (ongenummerde) blz. 4.
- 46 Pleitnota mr. D.M. de Knijff van 18 januari 2016, § 13.
- 47 Het Kernwapen-arrest van de Hoge Raad, 21 december 2001, ECLI:NL:HR:2001:ZC3693 (NJ 2002, 217).
- 48 Productie 10 bij het dekenbezwaar van 26 juni 2015.
- 49 Productie 1 bij productie 10 bij het dekenbezwaar van 26 juni 2015.
- 50 *The Trial of German Major War Criminals*, Part 22, London: HMSO 1950, blz. 447:
Crimes against International Law are committed by men, not by abstract entities, and only by punishing individuals who commit such crimes can the provisions of International Law be enforced.
- 51 *Law Reports of Trials of War Criminals*, Volume VI, London: HMSO 1948, blz. 1-110.
- 52 Productie 2 bij het dekenbezwaar van 26 juni 2015.
- 53 Productie 4 bij het dekenbezwaar van 26 juni 2015.